

Innehållsförteckning

Generaldirektören har ordet	2
Om Rättsmedicinalverket	5
RMV:s vision	5
Organisationsskiss	6
Tidslinje	7
Rättsgenetik och rättskemi	9
Rättsmedicin	10
Rättspsykiatri	12
Forskning och utveckling	12
Åtterrporteringskraven i regleringsbrevet	13
Särskilt om medicinska åldersbedömningar	13
Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF)	13
Effektivitet och kvalitet	14
Kompetensförsörjning	18
Jämställdhetsintegrering	21
Måluppfyllelse	22
Resultatredovisning	23
Rättsgenetik	23
Rättskemi	28
Rättsmedicin	35
Rättspsykiatri	51
Forskning och utveckling	61
Övrig återrportering och redovisning	63
Kostnader och intäkter redovisat på verksamhetsområden	68
Drottninggatan den 7 april	69
Finansiell redovisning	72
Sammanställning av väsentliga uppgifter	72
Tabell och figurförteckningar	73

Generaldirektören har ordet

Rättsmedicinalverket är en expertmyndighet inom rättsväsendet och verksamheten ska vara effektiv och rättssäker. Därför behöver myndigheten ständigt arbeta med att åstadkomma större enhetlighet och kvalitet. Det har varit ett intensivt år för Rättsmedicinalverket (RMV).

Rättsmedicinalverket har fortsatt att arbeta utifrån den analys som Statskontoret gjorde av myndigheten i februari 2016. Med utgångspunkt i denna och för att uppnå större enhetlighet och tydlighet samt ett ökat samarbete mellan enheterna, har en ny organisation genomförts som trätt i kraft i januari 2017. Tre avdelningar har inrättats inom verksamhetsområdena rättsmedicin, rättspsykiatri samt rättsgenetik och rättskemi. De tre avdelningscheferna har under året rekryterat enhetschefer och gruppchefer. Avdelningscheferna ingår i myndighetens ledningsgrupp tillsammans med enhetscheferna på huvudkontoret. Omorganisationen innebär att verksamhetsfrågorna på ett naturligt sätt tas upp i ledningsgruppen, och att förutsättningarna för att arbeta mer enhetligt mellan enheterna inom samma verksamhetsområde ökar.

En stor del av verksamheten har präglats av uppdraget om medicinska åldersbedömningar som myndigheten fick i maj 2016 och som sedan juni omfattas av myndighetens ansvarsområde enligt förordningen (2007:976) med instruktion för Rättsmedicinalverket. Verksamheten kom i gång i slutet av mars och myndigheten har under året tagit emot drygt 11 200 ärenden inom ramen för asylprocessen och 36 ärenden i brottmålsprocessen. Uppdraget har inneburit en stor arbetsbelastning för de rättsmedicinska enheterna, men även för centrala funktioner i myndigheten

De medicinska åldersbedömningarna har ifrågasatts i media och av andra externa aktörer, men även internt har det funnits medarbetare som varit kritiska till uppdraget och de valda metoderna. Stora delar av kritiken bottnar i att det inte finns någon metod som kan fastställa en persons exakta ålder. Min målsättning har därför varit att öppet redovisa och kommunicera hur vi resonerat vid val av metoder och utformning av de rättsmedicinska åldersutlåtandena, bl.a. genom pressträffar. Jag uppmuntrar även ett öppet diskussionsklimat där medarbetarna kan framföra sina åsikter till myndighetens ledning.

Inom den rättsmedicinska verksamheten har en reform genomförts för att ytterligare öka kvaliteten på rättsintygen och uppnå en jämnare fördelning av ärendena över landet. De rättsintyg som tidigare utfärdats av kontrakterade läkare skrivs nu av rättsläkare vid myndigheten. Sedan den 1 januari görs undersökningar och dokumentering av skador av timanställda forensiska dokumentationsläkare, och rättsintygen skrivs av myndighetens rättsläkare. För att ytterligare effektivisera verksamheten sker fördelningen av ärenden centralt utifrån en fördelningsnyckel. Reformen har inneburit att RMV:s egna rättsläkare utfärdat ca 1 200 fler ärenden än tidigare.

Både rättsintygsreformen och de medicinska åldersbedömningarna har givetvis inneburit en ökad belastning på den rättsmedicinska verksamheten. Trots det kan jag med stor tillfredsställelse notera att handläggningstiderna för de rättsmedicinska obduktionerna minskat för tredje året i rad, vilket delvis kan förklaras med att det arbete som bedrivits med fokus på processtänkandet och visualisering av ärendebalanserna har börjat få genomslag på enheterna.

Inom den rättspsykiatriska avdelningen innebär en gemensam ledningsgrupp med avdelningschefen och de båda enhetscheferna samt deras biträdande enhetschefer att förutsättningarna för att arbeta mer enhetligt ökar. Möjligheten att skicka ärenden mellan enheterna innebär också en jämnare ärendefördelning och att arbetssituationen blir mindre ansträngd för medarbetarna.

På det rättskemiska området har fokus legat på analys av nya fentanylanaloger, dvs. nättdroger. I april upptäcktes den mycket potenta och narkotikaklassade karfentanil i Sverige, och i slutet av juni hittades cyklopropylfentanyl som under året har förekommit i cirka 70 obduktionsärenden. Sedan den 12 december är cyklopropylfentanyl klassad som narkotika i Sverige.

Den nya DNA-sekvenseringstekniken MPS (massive parallell sequencing) har på den rättsgenetiska enheten införts för släktärenden. Tekniken ger högre upplösning och mer information och kommer att kunna lösa fler komplexa fall och möjliggöra resultat med högre statistisk säkerhet. Tekniken har under året ackrediterats av Swedac.

Terrordådet i Stockholm den 7 april medförde arbete inom RMV:s samtliga avdelningar. Redan samma dag kontaktades den rättsmedicinska enheten i Solna och dagen därpå kallades flera medarbetare in för att arbeta med identifieringen av de omkomna. Även vid den rättsgenetiska enheten i Linköping fanns det medarbetare på plats för att medverka i identifieringsarbetet. Den 9 april kunde identiteten på de omkomna svaras ut till polisen. Några veckor senare gjordes en §7-undersökning av den misstänkta gärningsmannen av den rättspsykiatriska undersökningsenheten i Stockholm.

En grundförutsättning för den verksamhet som bedrivs vid Rättsmedicinalverket är att vi kan säkra den långsiktiga kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare. Det innebär att vi ska kunna attrahera, rekrytera och behålla kompetenta medarbetare. För det krävs att vi kan erbjuda en god arbetsmiljö, flexibla anställningsvillkor och goda utvecklingsmöjligheter. En bemanningsplan för läkare (RMV 2025) har tagits fram, men den behöver kompletteras med en motsvarande plan för andra yrkesgrupper. Arbete har också påbörjats med framtagandet av en långsiktig strategisk forskningsplan och är en prioriterad fråga för en myndighet som grundar sitt arbete på vetenskap och som bedriver forskning i samarbete med universiteten.

Med de satsningar som har gjorts under året och de åtgärder som har vidtagits, är jag övertygad om att Rättsmedicinalverket har goda förutsättningar att även fortsättningsvis utföra sitt uppdrag med bibehållen hög kvalitet.

Monica Rodrigo, generaldirektör / Foto: JKP

Om Rättsmedicinalverket

Som expertmyndighet har Rättsmedicinalverket (RMV) en viktig roll inom rättsväsendet. Myndigheten utför sakkunniga och kvalitetssäkrade analyser och bedömningar åt polis, åklagare och domstolar i brottmål.

RMV:s medarbetare har hög kompetens och stor expertkunskap. De bedömningar som görs vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. För att upprätthålla en verksamhet som bedrivs rättssäkert, effektivt och med hög kvalitet, är forskning och utveckling en viktig del.

RMV omsätter cirka 497,5 miljoner kronor under ett verksamhetsår. Myndighetens lokaler är anpassade efter verksamheten och uppfyller särskilda krav på arbetsmiljö och säkerhet.

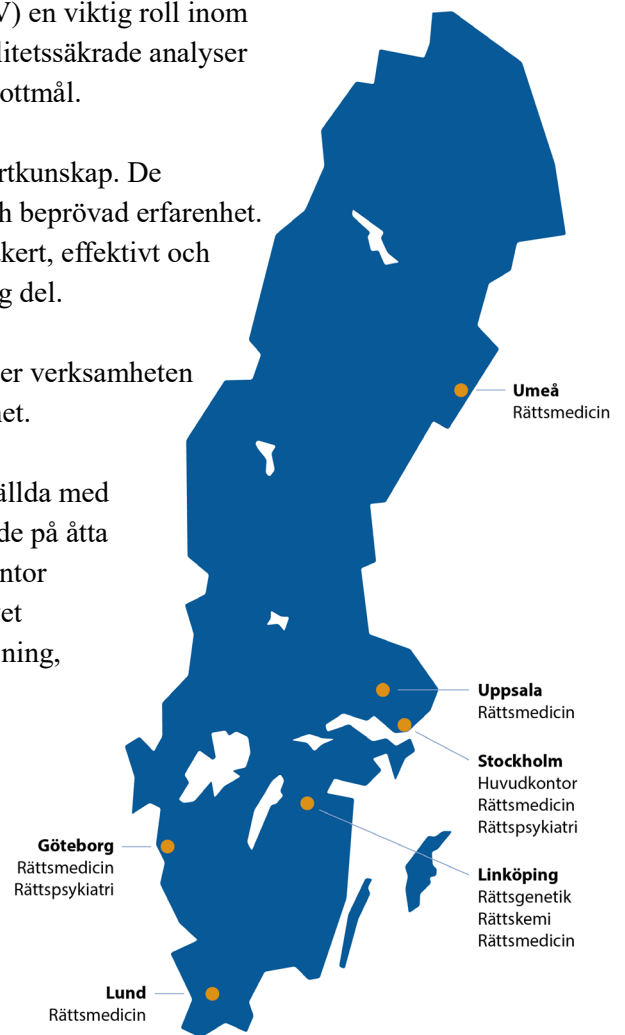
Sammanlagt har myndigheten 489 anställda, 190 anställda med timersättning och ytterligare tre kontrakterade fördelade på åtta geografiska platser runt om i landet, samt ett huvudkontor i Stockholm. Den geografiska spridningen ökar behovet av samordning vad gäller planering, kompetensförsörjning, kvalitetsarbete samt forskning och utveckling.

RMV:s vision

RMV är en viktig aktör och länk i rättskedjan och bidrar till ett rättssäkert samhälle.

Kärnvärden

Opartiskhet:	Rättsmedicinalverket förhåller sig opartiskt.
Expertkunskap:	Rättsmedicinalverket gör bedömningar utifrån expertkunskap och vetenskaplig grund.
Kvalitet:	Rättsmedicinalverket ger tillförlitliga svar.

RMV:s långsiktiga mål

År 2030 är RMV en stabil, välkänd och förtroendeingivande aktör i rättsväsendet – för samhället.

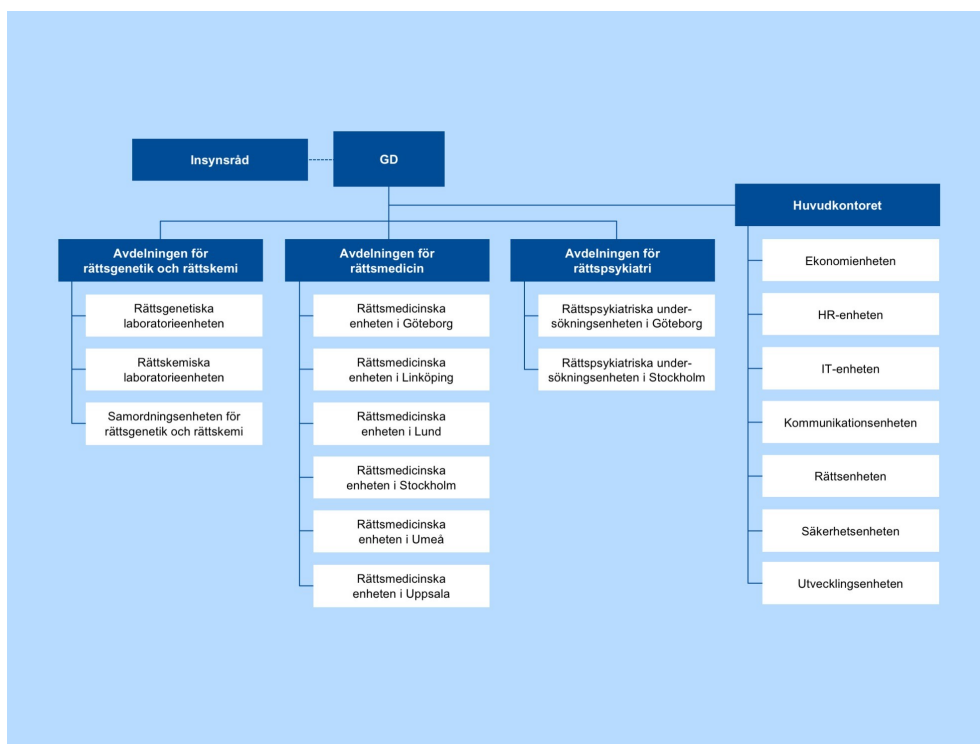
Levande framtidsbeskrivning

År 2030 är RMV en förebild inom det forensiska området med samarbeten både nationellt och internationellt.

RMV ligger ständigt i framkant och arbetar enligt aktuell vetenskap med de bäst lämpande metoderna och den bästa tekniken på ett noggrant och rättssäkert sätt.

RMV är en attraktiv arbetsplats där medarbetarna har hög kompetens som ständigt utvecklas.

Organisationskiss

RMV:s ledningsgrupp: Helena Norman, Ann Lemne, Elias Palm, Anton Svensson, Stefan Lundmark, Åsa Ring, Johan Karlsson, Monica Rod-rigo, Ewa Grodzinsky, Tomas Lindfors och Eva-Lo Ighe.

Tidslinje

1 januari	RMV:s nya organisation träder i kraft.
15 januari	De nya forensiska dokumentationsläkarna, FD läkarna, träder i tjänst. Deras uppgift är att dokumentera skador på brottsoffer och misstänkta gärningspersoner. Dokumentationen bedöms av rättsläkare som utfärdar rättsintyg.
5-6 april	Myndighetsdagar då medarbetare från alla avdelningar och enheter samlas.
9 april	RMV har identifierat samtliga offer från terrordådet på Drottninggatan den 7 april.
24 maj	Det första utlåtandet i ett ärende om medicinsk åldersbedömning skickas till Migrationsverket.

-
12 juni	RMV levererar den första analysen där den narkotikaklassade nättdrogen karfentanil kunde påvisas. Drogen är en mycket potent fentanylanalog.
30 juni	Den rättsgenetiska laboratorieenheten är ett av de första laboratorierna i världen att ackreditera analystekniken MPS (massive parallel sequencing), för rättsgenetiska släktskapsundersökningar i rutinverksamheten.
4 juli	RMV arrangerar föreläsningar om medicinsk åldersbedömning och nättdroger i Almedalen.
2 augusti	RMV levererar den första analysen där ytterligare en ny fentanylanalog har påvisats, denna gång cyklopropylfentanyl, som vid årets slut har förekommit i cirka 70 obduktionsärenden.
25 oktober	Utredningen (SOU 2017:80) Stärkt integritet i RMV:s verksamhet överlämnas till regeringen.
8-9 november	RMV:s säkerhetsdagar genomförs utanför Motala.
20-24 november	Forskningsvecka om RMV:s forskning
15 december	RMV och Polismyndigheten upprättar en skyddad digitalöverföring av rättsmedicinska utlåtanden och rättstoxikologiska yttranden inom ramen för RIF-samarbetet (Rättskedjans informationsförsörjning).

Rättsgenetik och rättskemi

Verksamhetsområdena rättsgenetik och rättskemi ingår i avdelningen för rättsgenetik och rättskemi i Linköping. Upptagningsområdet är hela landet. Inom avdelningen arbetar sammanlagt cirka 130 medarbetare. Inom rättsgenetik arbetar främst civilingenjörer och molekylärbiologer och inom rättskemi främst biomedicinska analytiker, kemister och biologer. Avdelningen har tre huvudprocesser: den rättsgenetiska och den rättskemiska undersökningsprocessen samt processen för farmakologisk tolkning och bedömning. Inom avdelningen finns också avdelningens verksamhetsstöd som bl.a. innefattar administrativa funktioner.

Rättsgenetiska undersökningar

Verksamhetsområdet rättsgenetik hanterar utredningar om faderskap, föräldraskap, släktskap och identifieringsärenden åt olika beställare t.ex. Migrationsverket, socialförvaltningar, domstolar och privatpersoner.

Varje år utreds cirka 3 000 ärenden. Ytterligare något fler släktutredningar görs på uppdrag av Migrationsverket i ärenden om återförening av familjer. Analyser, bedömningar och beslutsfattande sker med kvalitetssäkrade metoder i två av varandra oberoende omgångar.

Genetisk analys av plötslig hjärtdöd, artbestämning och farmakogenetiska undersökningar utförs på uppdrag av RMV:s avdelning för rättsmedicin i samband med obduktioner.

Rättskemiska undersökningar

Verksamhetsområdet rättskemi utför analyser och bestämmer mängden av olika substanser i biologiskt material för att påvisa eventuell förekomst av alkohol, narkotika, dopingpreparat, läkemedel och gifter i blod, urin, hår och vävnader från människor. Beställare är främst Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården och rättsmedicinska avdelningen, men också beroendekliniker runt om i landet. Varje år expedieras närmare 95 000 ärenden och antalet analyser är cirka 700 000.

Rättstoxikologiska yttranden

Utöver analys av förekomst av olika substanser ingår även att på uppdrag av i huvudsak polis och åklagare göra farmakologiska tolkningar och bedömningar samt skriva rättstoxikologiska yttranden. Årligen lämnas drygt 700 sådana yttranden.

Rättsmedicin

Den rättsmedicinska verksamheten bedrivs vid de rättsmedicinska enheterna i Göteborg, Linköping, Lund, Stockholm, Umeå och Uppsala. Vid enheterna arbetar sammanlagt 154 medarbetare och 47 timanställda. Dessa är bl.a. läkare med specialistkompetens i rättsmedicin, underläkare som genomför specialiseringsutbildning i rättsmedicin, rättsodontologer, rättsmedicinska assistenter, rättsmedicinska utredare, biomedicinska analytiker och administratörer. Avdelningen har även ett drygt 30-tal timanställda forensiska dokumentationsläkare. Nattetid och helger finns vid varje enhet en läkare i beredskap för att biträda vid platsundersökningar samt göra undersökningar och utfärda rättsintyg på begäran av polis eller åklagare.

Rättsmedicinska undersökningar

Med rättsmedicinsk undersökning avses enligt 12 § lagen (1995:832) om obduktion m.m. rättsmedicinsk obduktion eller rättsmedicinsk likbesiktning. En rättsmedicinsk obduktion innebär enligt 4 § att en yttre undersökning görs av kroppen efter en avliden samt att den öppnas och undersöks invändigt. En rättsmedicinsk undersökning av en avliden får göras om undersökningen kan vara av betydelse för utredningen av ett dödsfall som har inträffat under sådana omständigheter att det inte skäligen kan bortses från möjligheten att dödsfallet har samband med ett brott, t.ex. mord, eller det kan misstänkas ha förekommit fel eller försummelse inom hälso- och sjukvården. En sådan undersökning får också göras om ett dödsfall kan ha orsakats av yttre påverkan och undersökningen behövs för att fastställa dödsorsaken, eller vinna upplysningar av särskild vikt för miljöskydd, arbetarskydd, trafik-säkerhet eller annat liknande intresse. Rättsmedicinska undersökningar görs även för att fastställa en avlidens identitet.

Vid en rättsmedicinsk undersökning kan blod och andra vävnader skickas för analys till RMV:s avdelning för rättsgenetik och rättskemi i Linköping. Även röntgenundersökningar samt neuropatologiska- och histopatologiska undersökningar kan göras inom ramen för den rättsmedicinska undersökningen.

Rättsintyg

Ett rättsintyg är ett skriftligt utlåtande om skador, sjukdomar eller andra förhållanden hos en målsägande eller misstänkt gärningsman som bedöms vara av betydelse vid utredning om brott. I rättsintyget redovisas de slutsatser avseende bl.a. hur skador har uppkommit och när skadorna uppkommit. Ett rättsintyg kan antingen utfärdas efter en ändamålsenlig kroppsundersökning eller utifrån handlingar, såsom patientjournaler eller fotografier (yttrande). Enligt lagen om rättsintyg ska ett rättsintyg i första hand inhämtas från läkare vid RMV eller av läkare med särskilt kontrakt med myndigheten. Myndigheten har under 2006 – 2016 haft kontrakt med läkare som har sin huvudsakliga tjänst inom hälso- och sjukvården, men som skrivit

rättsintyg i RMV:s namn. Avtalen med de kontrakterade läkarna sades upp under 2016 och sedan den 1 januari skrivs samtliga rättsintyg av RMV:s egna rättsläkare.

Rättsodontologisk verksamhet

RMV bedriver rättsodontologisk verksamhet i anslutning till den rättsmedicinska verksamheten. Vid identifiering av en avliden röntgas tänderna och röntgenbilderna jämförs sedan med tandvårdens tandvårdsjournaler eller röntgenbilder. RMV bistår Polismyndigheten med uppgifter till registret över försvunna personer och oidentifierade kroppar. I detta register görs sökningar när identiteten på en avliden är okänd och vid efterlysningar från Interpol när oidentifierade avlidna har påträffats utomlands. Rättsodontologerna skriver även rättsintyg beträffande personer som har utsatts för brott och misstänkta.

I den rättsodontologiska verksamheten arbetar två rättsodontologer. RMV har även kontrakt med flera identifieringskunniga tandläkare som vid behov utför tandidentifieringar.

Vävnadsdonationer

RMV utför sedan 2011 donationer av tillvaratagna vävnader enligt ett avtal med Sveriges kommuner och landsting, SKL. Sedan 2014 kommer omkring en fjärdedel av alla transplanterade vävnader i Sverige från rättsmedicinska donatorer (siffra från en studie gjord 2014 – 2016).

Det finns en donationssamordnare som samordnar verksamheten. På varje rättsmedicinsk enhet finns även en donationsansvarig läkare och en donationsansvarig rättsmedicinsk assistent som ansvarar för den lokala dagliga donationsverksamheten. Enheterna har ingått avtal med vävnadsinrättningar om ersättning per levererad vävnad. Det långsiktiga målet är att göra donationsverksamheten till en integrerad del av rutinverksamhet utan att det påverkar kvaliteten på den övriga rättsmedicinska verksamheten eller medför några merkostnader för RMV.

Vävnader har också efter etiskt godkännande och medgivande från närstående lämnats till olika forskningsprojekt.

Medicinska åldersbedömningar

RMV fick i maj 2016 i uppdrag av regeringen att genomföra medicinska åldersbedömningar, utifrån aktuell forskning och beprövad erfarenhet, inom ramen för ansökningar om uppehållstillstånd och brottmålsprocessen. Sedan den 1 juni är detta en uppgift enligt 2 § förordningen (2007:976) med instruktion för Rättsmedicinalverket. Medicinska åldersbedömningar görs för att bedöma personers ålder i förhållande till olika åldersgränser. I asylärenden är frågan huruvida någon är över eller under 18 år avgörande för om den asylsökande är att betrakta som ett barn

eller inte. I brottmål är åldersgränserna 15, 18 respektive 21 år av betydelse för straffbarhet och påföljd. RMV gör rättsmedicinska åldersbedömningar på uppdrag av domstol, allmän åklagare, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Migrationsverket.

Rättspsykiatri

Den rättspsykiatriska utredningsverksamheten bedrivs vid RMV:s rättspsykiatriska enheter i Göteborg och Stockholm. Av 1 § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning framgår att rätten i brottmål får besluta om rättspsykiatrisk undersökning (RPU) för att bedöma om det finns medicinska förutsättningar att överlämna den misstänkte till rättspsykiatrisk vård enligt 31 kap. 3 § brottsbalken. Det kan ske om den misstänkte har begått gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning.

Inom den rättspsykiatriska utredningsverksamheten finns cirka 170 medarbetare och närmare 140 anställda med timersättning. Där arbetar läkare med specialistkompetens i rättspsykiatri, psykiatrer som genomför sin specialistutbildning i rättspsykiatri (ST-läkare), psykologer, forensiska socialutredare, sjuksköterskor, omvårdnadspersonal och administrativ personal. Den rättspsykiatriska verksamheten bedrivs dygnet runt. Nattetid och helger finns, förutom personal på vistelseavdelningarna, läkare och beslutsfattare med häktesbefogenheter i beredskap.

Rättspsykiatriska undersökningar

En rättspsykiatrisk undersökning av en häktad person tar vanligen fyra veckor. Under perioden undersöks den misstänkte av ett team bestående av rättspsykiater, psykolog, forensisk socialutredare och omvårdnadspersonal.

Oftast föregås den rättspsykiatriska undersökningen av en mindre s.k. § 7-undersökning. Det är en timplång utvärdering som kan resultera i att RMV rekommenderar rätten att gå vidare och begära en rättspsykiatrisk undersökning.

Utredningar om risk för återfall i brottslighet enligt lagen (2006:45) om omvandling av fängelse på livstid genomförs av RMV antingen vid avdelningarna eller vid den kriminalvårdsanstalt där den som ska undersökas är placerad.

Forskning och utveckling

RMV ska enligt 2 § i förordningen (2007:976) med instruktion för RMV särskilt svara för bl.a. utvecklingsarbete och stöd åt forskning av betydelse för verksamheten.

Återrporteringskraven i regleringsbrevet

Särskilt om medicinska åldersbedömningar

RMV ska redovisa de åtgärder som har vidtagits för att säkerställa att medicinska åldersbedömningar har kunnat genomföras inom ramen för ansökningar om uppehållstillstånd och att kapaciteten motsvarar Migrationsverkets behov. RMV ska redovisa hur myndigheten har arbetat med medicinska åldersbedömningar inom ramen för brottmålsprocessen respektive inom ramen för ansökningar om uppehållstillstånd.

Av redovisningen ska framgå:

- antal inkommande ärenden per månad under 2017 fördelat på brottmål respektive ärenden om uppehållstillstånd
- antal genomförda medicinska åldersbedömningar per månad under 2017 fördelat på brottmål respektive ärenden om uppehållstillstånd
- handläggningstider
- hur RMV har arbetat med kvalitetssäkring av de medicinska åldersbedömningarna
- hur uppdraget att genomföra medicinska åldersbedömningar har påverkat myndighetens övriga verksamhet

Återrportereringen avseende medicinska åldersbedömningar framgår av resultatredovisningen för rättsmedicin.

Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF)

Inom ramen för uppdraget att utveckla rättsväsendets informationsförsörjning (RIF) ska RMV tillsammans med övriga RIF-myndigheter under 2017 genomföra delar av uppdraget från etapp två som syftar till att ge underlag för förbättrad statistik och verksamhetsuppföljning inom rättsväsendet. Myndigheterna ska även åtgärda kvarstående arbete från etapp ett.

Myndigheterna ska redovisa vilket arbete som genomförts och vilka nyttor som realiserats för rättsväsendet som helhet.

Myndigheten har under året aktivt medverkat vid samtliga RIF-möten i avsikt att ytterligare fördjupa kunskapen på området, bidra till rättskedjans informationsöverföring och skapa en kunskapsgrund för ytterligare digitalisering.

Satsningen har fokus på myndighetens kommunikation med Polismyndigheten och omfattar dödsfallsutlåtanden, rättsintyg, fotobilagor och rättskemiska yttranden. Den omfattar även kommunikationen med Domstolsverket för att tillgodose rättspsykiatrins behov.

Arbetet med Polismyndigheten och till stora delar Domstolsverket har bestått i att byta ut manuella steg mot en skyddad SGSI¹ överföring mellan RMV:s, Polismyndighetens, respektive Domstolsverkets ärendehanteringssystem. Lösningen har genomförts genom s.k. ostrukturerad RIF-överföring, vilket innebär att informationen överförs som PDF-dokument. Myndigheten har även strukturerad överföring med Polismyndigheten och Kriminalvården för digitala remisser. Dessa uppfyller visserligen ännu inte RIF-standarden, men hanteras via SHS² och SGSI.

Effektivitet och kvalitet

RMV ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att förbättra effektiviteten och säkerställa kvaliteten i verksamheten utifrån Statskontorets rekommendationer i rapporten Myndighetsanalys av RMV (2016:6). Myndigheten ska särskilt kommentera de åtgärder som vidtagits för att säkerställa en effektiv intern styrning och kontroll, ett effektivt resursutnyttjande samt för att öka samordningsvinster i verksamheten. Redovisningen ska inkludera resultaten av genomförda kvalitetsuppföljningar.

Statskontoret har föreslagit att RMV:

- ser över myndighetens organisationsstruktur, processer och arbetssätt i syfte att förbättra samordningen mellan avdelningarna
- överväger möjligheten att tillsätta gemensamma verksamhetschefer för rättspsykiatri respektive rättsmedicin
- ser över möjligheten till att inrätta en gemensam ärendehantering inom rättsmedicin respektive rättspsykiatri
- systematiskt följer upp uppdragsgivarnas uppfattningar om verksamheten
- rensar och uppdaterar myndighetens styrdokument
- aktivt involverar medarbetarna i det pågående utvecklingsarbetet

¹ Swedish Government Secure Intranet

² Spridnings- och HämtningsSystemet

- ser över det framtida behovet av samtliga yrkesgrupper på myndigheten och analyserar hur personalsammansättningen och kompetensen kan utvecklas
- ser över hur hanteringen av rättsintyg kan utvecklas i förhållande till läkarbemanningen och övriga uppdrag på myndigheten
- tydliggör forskningens olika funktioner för myndigheten, och utifrån det klargör forskningens roll och utrymme i relation till kärnverksamheten.

Ny organisation

Vid årsskiftet infördes en ny organisation inom RMV. Tre avdelningar som leds av avdelningschefer har skapats.

Avdelningen för rättsgenetik och rättskemi består av tre enheter: rättsgenetiska laboratorieenheten, rättskemiska laboratorieenheten och samordningsenheten för rättsgenetik och rättskemi. Avdelningen leds av en avdelningschef och den övergripande samordnande styrningen av verksamheten sker i avdelningens ledningsgrupp. Inom och mellan respektive enhet finns olika fora där frågor av mer operativ karaktär behandlas. Under året har även enhetschefer rekryterats.

Den rättspsykiatriska avdelningen består av två rättspsykiatriska undersökningsenheter och leds av en avdelningschef. Enhetschefer för undersökningsenheterna har rekryterats under året. En ny gemensam struktur för ledning och styrning på avdelningen har tagits fram och kommer att utvecklas vidare. I den nya organisationen har också den rättspsykiatriska avdelningen förstärkts med en kvalitetsledare vars initiala uppdrag är att ta fram ett uppdaterat och avdelningsgemensamt kvalitetsutvecklingssystem.

Den rättsmedicinska avdelningen leds av en avdelningschef och består av sex enheter som leds av enhetschefer. Tillsammans ingår cheferna i avdelningens ledningsgrupp. Under året har rekryteringar gjorts av enhetschefer och ett rättsmedicinskt råd har inrättats för att följa den vetenskapliga utvecklingen på området och diskutera andra rättsmedicinska frågor. Avdelningens struktur, samordning och beslutsvägar har arbetats fram under året, vilket har varit av stor vikt eftersom verksamheten bedrivs på olika orter.

Syfte med organisationsförändringen är att få en större enhetlighet mellan enheterna. Omorganisationen innebär även att avdelningscheferna ingår i myndighetens ledningsgrupp och att de frågor som tas upp där får ett tydligare verksamhetsfokus.

Gemensam ärendehantering inom rättsmedicin respektive rättspsykiatri

I januari infördes en ny ordning för rättsintyg. Syftet med förändringen var att åstadkomma en jämnare fördelning av arbetsbelastningen mellan enheterna och att ytterligare öka kvaliteten på rättsintygen. De rättsintyg som tidigare utfärdats av

kontrakterade läkare har sedan årsskiftet omhändertagits av läkare vid en rättsmedicinsk enhet. Kroppsundersökningar på andra orter än de rättsmedicinska enheterna möjliggörs av forensiska dokumentationsläkare som dokumenterar skador hos målsägande och misstänkta gärningsmän. Deras skadedokumentation ligger till grund för rättsintyg som utfärdas av rättsläkare vid en rättsmedicinsk enhet. Reformen har inneburit en förväntad ökad mängd ärenden för rättsläkarna, men tack vare möjligheten att fördela dessa ärenden mellan enheterna utifrån belastning och bemanning, har de goda handläggningstiderna kunnat bibehållas. Ökningen har dock tydliggjort behovet av att underlaget från den beställande myndigheten, oftast Polismyndigheten, är av adekvat omfattning. En dialog har inletts mellan myndigheterna för att effektivisera arbetet.

För att bättre kunna utnyttja de administrativa resurserna inom den rättspsykiatriska avdelningen har bl.a. arbetet med digital diktering påbörjats. Vid hög belastning vid en enhet kan administratörer vid en annan enhet därmed avlasta varandra genom att skriva diktat. Arbetet med ett mer enhetligt arbetssätt mellan enheterna har fortsatt. Avdelningsgemensamma handledningar för de skriftliga utlåtandena och utredningarna har tagits fram och implementeringen av dessa påbörjats. Även arbetet med att ensa rutiner avseende ekonomi, säkerhet och avvikelserapportering har påbörjats. Ärenden har också vid behov flyttats över från en enhet till en annan för att få en jämnare belastning.

Uppföljning av uppdragsgivarnas uppfattning av verksamheten

En undersökning har påbörjats för att ta in synpunkter från domstolarna på RMV:s yttranden och utlåtanden. Ett antal muntliga intervjuer har gjorts med domare vid tingsrätter och hovrätter runt om i landet och undersökningen kommer att färdigställas under 2018. Avdelningen för rättsgenetik och rättskemi har även hållit möten med de största uppdragsgivarna för att bl.a. diskutera informations spridning och analyspaket.

Uppdatering och strukturering av styrdokument

Redan 2016 skapades en struktur för RMV:s styrdokument och arbetet med att uppdatera styrdokumenten inleddes. Under året har en kartläggning av de styrande dokumenten på respektive avdelning gjorts och förberedelser gjorts för överföring av dessa till en ny digital plattform för dokumenthantering. Överflyttningen av vissa dokument har påbörjats och arbetet med övriga kommer att fortsätta under 2018.

Forskning och utveckling

En utvecklingsenhet har inrättats vid RMV:s huvudkontor. Enheten har ett övergripande ansvar för forsknings- och utvecklingsfrågor samt utvecklingsarbetet med

medicinska åldersbedömningar och samordningen av centrala projekt. Utvecklingschefen ingår i RMV:s ledningsgrupp. Statskontoret har i sin myndighetsanalys av RMV framhållit att forskningen behöver integreras bättre i kärnverksamheten. I syfte att stärka myndighetens arbete med och styrning av forskningen har en funktion som forskningsstrateg tillsatts inom enheten. I övrigt har enheten framförallt fokuserat på utvecklingsarbetet med medicinska åldersbedömningar och påbörjat arbetet med en femårig forskningsplan.

Kvalitet

En central kvalitetsorganisation med syftet att samordna och säkerställa ett gemensamt kvalitetsarbete har införts. I den nya organisationen finns ett kvalitetsråd där avdelningscheferna ingår. Det har även bildats en kvalitetsledningsgrupp som bl.a. består av kvalitetsledarna för de olika verksamhetsområdena. En ny tjänst som kvalitetsamordnare för myndigheten har inrättats och en verksjurist som arbetar med kvalitetsfrågorna har rekryterats. Arbetet med att införa ett händelserapporteringssystem för att hantera avvikelser inom myndigheten har fortsatt.

Under våren genomförde Swedac en förnyad bedömning av avdelningen för rättsgenetik och rättskemi. Swedac fann att RMV lever upp till kraven för fortsatt ackreditering som provningslaboratorium och utökning med sekvenseringstekniken MPS (massive parallell sequencing). Swedac har även utfört tillsyn hos den rättsmedicinska avdelningen som har utfallit med gott resultat. RMV har under året genomfört interna revisioner inom avdelningarna för rättsgenetik och rättskemi samt rättsmedicin för att säkerställa att kraven inom de ackrediterade områdena uppfylls. Interna utbildningsaktiviteter har genomförts inom avdelningen för rättsgenetik och rättskemi som breddat och höjt kunskaperna om metodvalidering.

RMV deltar regelbundet i externa kontrollprogram för jämförelse av analysresultat med andra laboratorier. Rättsgenetiska laboratorieenheten har deltagit i 13 externa kvalitetstester fördelat på sex olika kontrollprogram eller flerlaboratoriejämförelser. Resultaten i samtliga tester har fallit väl ut utan påvisande av några brister i metoder. RMV har analyserat 246 externa kontroller från 23 olika kontrollprogram. Utfallet av resultat från externa kontroller är godkänt. Inga tendenser för att metoder har systematiska fel kan ses och de avvikelser som uppkommit har kunnat förklaras.

Som ett led i arbetet med att uppnå hög effektivitet och god kvalitet inom avdelningen för rättspsykiatri har flera processer initierats för att samordna och likrikta arbetssätten vid de två enheterna. En ny tjänst som kvalitetsledare vid avdelningen har inrättats.

Samordningsvinster och effektivt resursutnyttjande

Den nya organisation som trädde i kraft den 1 januari syftar bl.a. till ökade samordningsvinster och effektivare resursutnyttjande inom rättsmedicin och rättspsykiatri. Genom att skapa avdelningar som leds av en avdelningschef, kan beslut om omfördelning av resurser, fördelning av ärenden, gemensamma rutiner m.m. fattas längre ner i organisationen, vilket ökar effektiviteten.

Effektiv intern styrning och kontroll

I maj driftsattes beslutsstödsystemet Hypergene och moduler för ekonomiuppföljning, personalluppföljning och budgetering har tagits i bruk. Systemet skapar rapporter med data från källsystemen för ekonomi och personal. En styrka med beslutsstödet är att de viktigaste rapporterna för styrning och ledning av verksamheten finns lätt åtkomliga på ett och samma ställe. Under hösten har budgeten för 2018 rapporterats in i systemet, vilket kommer att förenkla den ekonomiska uppföljningen och hanteringen av avvikelser.

Under hösten har arbete även påbörjats med att bygga upp rapporter i beslutsstödsystemet för ärendehantering. Arbetet beräknas slutföras i början på 2018.

Rättsmedicinalverket har tagit fram mål för åren 2018 – 2020 och verksamhetsplanerna för dessa år ska spegla de uppsatta målen, och prioriteringar ska också göras utifrån dem. För varje mål har även nya uppföljningsmått tagits fram för att mäta hur väl målen uppfylls.

Kompetensförsörjning

RMV ska redovisa hur myndigheten arbetar för att åstadkomma en god kompetensförsörjning som minskar sårbarheten i bemanningen i hela myndigheten på både kort och lång sikt. Av redovisningen ska även framgå hur myndigheten arbetar med chefsförsörjning. Jämställhetsperspektivet ska beaktas vid planering av åtgärder avseende kompetensförsörjning.

Kompetensförsörjning innebär att systematiskt arbeta med processer som syftar till att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla rätt kompetens samt att avsluta anställningar. Syftet med arbetet är att säkerställa att RMV utför sitt uppdrag på bästa sätt och har ett effektivt resursanvändande, dvs. att myndigheten har rätt kompetens på rätt plats, vid rätt tidpunkt och till rätt kostnad. Att RMV har personal med rätt kompetens är avgörande för att myndigheten ska kunna fullgöra sitt uppdrag. RMV har en kunskapsintensiv verksamhet med många experter och konkurrerar med andra arbetsgivare om kvalificerad personal.

Myndigheten har en kompetensförsörjningsplan som gäller till och med 2018. I planen återfinns de kompetensutvecklingsinsatser som kommer att prioriteras såväl gemensamt för hela myndigheten som för respektive verksamhetsområde. Under året har planen för specialistläkare inom RMV reviderats och gäller numera fram till 2025 (RMV 2025). I denna beskrivs hur RMV vill arbeta för att säkra en effektiv kompetensförsörjning av specialistläkare. Som en del i kompetensförsörjningen ses uppdrag som chef, chefsöverläkare, studierektor och forskare samt kompetensutveckling. Arbete har även påbörjats med en plan för övriga specialister inom myndigheten.

Ett arbete med en kompetens- och karriärmodell för medarbetare på avdelningen för rättsgenetik och rättskemi pågår. Syftet är att tydliggöra de utvecklingsvägar som finns utifrån verksamhetens behov. Projektet har haft fokus på de kompetenskrav som krävs för de olika arbetsmomenten eller grupp av arbetsmoment och hur kompetenskraven ska säkerställas och upprätthållas. Modellen beskriver hur medarbetarna kan utvecklas i sina befintliga arbetsroller och hur de kan förflytta sig, både vertikalt och horisontellt, inom organisationen och kan även komma att bli aktuell inom övriga verksamhetsområden.

Myndighetens avdelningschefer har inom ramen för RMV:s nya organisation rekryterat enhetschefer. Elva enhetschefer har förordnats under året. Dessa har i sin tur och i förekommande fall förordnat biträdande enhetschefer och gruppchefer. Totalt sju biträdande enhetschefer och tio gruppchefer har förordnats. Myndighetens chefer ska vara goda ledare samt arbetsgivar- och verksamhetsföreträdare. Rollen som gruppchef har förändrats de senaste åren och innebär nu att mer tid ägnas åt chefs- och ledarskapet.

RMV har liksom andra myndigheter fått regeringens uppdrag att ta emot praktikanter och tillsätta moderna beredskapsjobb. Under året har myndigheten totalt haft fyra praktikanter och en person i beredskapsjobb.

Medarbetare inom RMV har möjlighet att ansöka om omställningsmedel enligt det lokala avtalet om omställningsmedel, t.ex. för åtgärder som ökar eller bibehåller medarbetarens anställningsbarhet eller ökar förutsättningarna i övrigt till ett längre arbetsliv. Under året har fem ansökningar beviljats, bl.a. för aktiviteter till följd av att organisationen förändrats och att nya kompetenser behövs.

Rättsgenetik

Flera medarbetare har rekryterats under året och personalresurser har lagts på utbildning och intern utbildning. För att minimera sårbarheten och kompensera för föregående års personalomsättning har även kompetensen breddats för flera. För att upprätthålla medarbetarnas kompetens arbetar enheten också med systematiska kompetenssättestester.

Rättskemi

Under året har ett projekt genomförts för att se hur ST-läkare inom rättsmedicin kan få fördjupad kompetens i rättstoxikologi. Syftet är att rättsläkarna ska få ökad förståelse för den rättskemiska undersökningen vid dödsfallsutredningar. Den rättstoxikologiska tolkningen av analysresultaten i obduktionsärenden görs huvudsakligen av den rättsläkare som handlägger det aktuella fallet. Handläggare inom den rättskemiska verksamheten är behjälpliga vid behov. I återrapporteringen har det framkommit att det inte finns några formella hinder för en ST-läkare i rättsmedicin att under sin ST-utbildning tjänstgöra tre – sex månader vid avdelningen för rättsgenetik och rättskemi under handledning. Inom avdelningen finns dessutom redan den handledarkompetens som erfordras.

Rättsmedicin

Antalet specialistläkare har sedan myndighetens bildande varit otillfredsställande lågt och utgör till viss del fortfarande ett hot mot driftstabiliteten. Vid nyrekryteringar måste dock hänsyn tas till enheternas möjlighet att handleda och undervisa läkare under specialistutbildning, vilket är resurskrävande. Under åren har stora satsningar avseende rekryteringen av ST-läkare gjorts med gott resultat. Likväl har 26 läkare lämnat myndigheten mellan 2011 och 2017. Det är därför viktigt att analysera orsakerna till att dessa medarbetare slutar. Liksom föregående år är de främsta anledningarna, förutom pensionsavgångar, tidsbegränsade anställningar som upphört, mångårig tjänstgöring vid RMV och vilja att prova något annat samt möjligheten att få en cheftjänst eller liknande i en annan organisation. Några anger även omorganisationen som orsak.

En ny bemanningsplan har tagits fram där tidigare bemanningsmål har reviderats från 55 specialistläkare och tio ST-läkare till 63 specialistläkare och sju ST-läkare för 2025. Per den 31 december fanns det vid myndigheten 30 specialistläkare och 34 ST-läkare i rättsmedicin. Intresset för att arbeta som rättsläkare vid RMV är fortsatt stort. Ett exempel på framtida kompetensutveckling är att vidga utbildningen så att ST-läkare inom rättsmedicin också kan er hålla kompetens i specialiteten rättstoxikologi.

Rättspsykiatri

Sammanlagt 35 rekryteringar av sjuksköterskor, forensiska socialutredare, utredande kontaktpersoner, administrativ personal och läkare har genomförts under året.

Läkarbemanningen har under flera år varit god och en stor andel av avgångarna har föranletts av pension. Under 2016 och 2017 har dock flera läkare valt att gå vidare till andra arbetsgivare, vilket har skapat en bristsituation avseende såväl rättspsykiatrer som ST-läkare som utbildas till specialister i rättspsykiatri. I Göteborg slutade

två specialister under våren, men en specialist anställdes i maj och tre ST-läkare har anställts under hösten. Två specialistläkare har valt att fortsätta sin anställning efter pensionsålder vilket underlättar utbildningen av nya ST-läkare och kunskapsöverföring. I Stockholm slutade två specialister under den senare delen av 2016, men under våren 2017 anställdes två ST-läkare. Arbetet med att fullfölja den fleråriga rekryteringsplanen för rättspsykiatrer som myndigheten har fortgår och behovet att rekrytera kvarstår. Specialistutbildningen till rättspsykiater har till följd av ett EU-direktiv förlängts, vilket ökar behovet av långsiktighet.

Jämställdhetsintegrering

RMV har i enlighet med tidigare uppdrag om jämställdhetsintegrering redovisat en plan för hur myndigheten avser bedriva arbetet med jämställdhetsintegrering under 2017-2018. Syftet är att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen (skr. 2016/17:10). Redovisning av aktiviteter och resultat utifrån planen ska ske i myndighetens årsredovisningar för 2017 och 2018.

De gemensamma och övergripande områdena som har identifierats i jämställdhetsplanen är könsuppdelad verksamhetsstatistik, professionellt bemötande oavsett kön, kvalitetssäkring av bedömningar och utlåtanden ur ett genusperspektiv. Även utformning av lokaler och säkerhetsrutiner är områden av betydelse.

Könsuppdelad statistik

Statistiken är numera könsuppdelad enligt RMV:s handlingsplan för jämställdhetsintegrering. Syftet med en ökad andel könsuppdelad statistik är att RMV kan identifiera möjliga skillnader, samt öka medvetenheten om att bemöta, bedöma och utreda utifrån ett könsperspektiv. RMV:s nya beslutsstödsystem underlättar framtagande av könsuppdelad verksamhetsstatistik.

För den rättsgenetiska laboratorieenheten kommer inte könsuppdelad statistik att kunna redovisas. Den rättskemiska verksamheten följer upp könsuppdelad statistik där så är möjligt och inga skillnader vid hanteringen kan ses.

Även inom rättspsykiatrin är statistiken könsuppdelad när det gäller tvångsåtgärder enligt lagen om rättspsykiatrisk vård. Det gäller även ärenden där personer avskilts, dvs. inte fått vistas tillsammans med andra intagna på enheten och ärenden som prövats av Socialstyrelsens rättsliga råd. Eventuella skillnader mellan könen kan vara svåra att förklara, eftersom andelen intagna kvinnor är mycket låg i förhållande till män. I årets årsredovisning är relevant statistik könsuppdelad i något högre utsträckning än 2016.

Inom avdelningen för rättsmedicin är statistiken avseende antalet obduktionsrespektive rättsintygsärenden och dödssätt vid obduktionsärenden samt medicinska

åldersbedömningar könsuppdelad. Avdelningen har påbörjat ett arbete där statistik avseende olika diagnostyper för kvinnor respektive män tas fram för att under kommande år följa upp eventuella skillnader i bl.a. antal tillvaratagna prover och val av analystyper för de olika diagnoserna.

Professionellt bemötande oavsett kön

Myndigheten har deltagit i workshops och informationsmöten arrangerade av Nationella sekretariatet för genusforskning.

För att öka medvetenheten och kunskapen om professionellt jämställt bemötande har olika utbildningsaktiviteter utförts på enheterna i Linköping. Viss översyn och revidering av instruktioner för jämställt bemötande vid telefonkontakter har också gjorts.

Avdelningen för rättspsykiatri har sedan 2016 arbetat med att identifiera och åtgärda osakliga skillnader i myndighetens olika verksamheter. För att förebygga icke jämställt bemötande har en utbildning anordnats under hösten för omvårdnadspersonalen vid de två rättspsykiatriska enheterna. Avdelningen har även påbörjat arbetet med att se över den psykosociala miljön för de intagna och anpassa den till såväl kvinnors som mäns önskemål och behov av aktiviteter.

Kvalitetssäkring av myndighetens styrdokument och informationsmaterial ur ett genusperspektiv

Myndighetens föreskrifter och andra styrande dokument är sedan tidigare könsneutrala.

I samband med att en ny webbplats har införts har RMV arbetat för att de externa informationskanalerna inte ska skildra stereotypa bilder av män och kvinnor samt att båda könen representeras likvärdigt.

Måluppfyllelse

Måluppfyllelsen bedöms som god.

Resultatredovisning

Rättsgenetik

Av förordningen (2007:976) med instruktion för RMV framgår att myndigheten särskilt ska svara för

- rättsgenetiska undersökningar,
- information inom sitt ansvarsområde till andra myndigheter och enskilda, och
- internationellt samarbete inom sitt ansvarsområde.

RMV får också inom sitt ansvarsområde utföra uppdrag om verksamheten i övrigt medger det.

Den rättsgenetiska verksamheten delas in i de fem ämnesområdena art, chimär, farmakogenetik, plötslig hjärtdöd och släkt. Ämnesområdet släkt består vidare av de fyra ärendetyperna faderskap-, förälder-, identifierings- och släktärenden.

De flesta faderskapsärendena beställs av kommuner (socialförvaltningar) och tingsrätter. Merparten av föräldra- och släktärendena beställs av Migrationsverket. Identifieringsärenden beställs av den rättsmedicinska avdelningen. Artbestämningar, dvs. genetisk bestämning av djurart eller huruvida ett prov härrör från människa utförs på uppdrag av Polismyndigheten eller den rättsmedicinska avdelningen vid exempelvis jaktbrott. Chimäranalyser³ och farmakogenetiska analyser görs på begäran av sjukvården. De sistnämnda utförs även på uppdrag av de rättskemiska och rättsmedicinska verksamheterna vid exempelvis utredning av läkemedelsförgiftning. Ärendetypen plötslig hjärtdöd beställs av de rättsmedicinska enheterna och innebär genetisk undersökning av fler än 80 gener som har dokumenterad påverkan på hjärtverksamheten.

Ärendeutvecklingen

Antalet ärenden har ökat något jämfört med 2016 (Tabell 1). Det beror främst på ett ökat ärendeinflöde från Migrationsverket. Antalet identifieringsärenden från de rättsmedicinska enheterna har också varit fler än tidigare. Antalet faderskapsärenden som beställs av kommuner har minskat något, men inte i samma omfattning

³ Chimäraärenden syftar till att följa upp benmärgransplanterade patienter. Analysresultatet ger en bild av hur stor andel av blodet hos den transplanterade patienten som härrör från patient respektive donator.

som under 2016. Under året har tre kommuner upphandlat faderskapsanalyser från andra leverantörer.

Antal ärenden inom ämnesområdena plötslig hjärtdöd, art, farmakogenetik och chimär har visserligen minskat något sedan föregående år, men över en längre period finns små fluktuationer och minskningen är ingen trend.

Handläggningstider

Handläggningstiden (medianen) för samtliga ärendetyper inom den rättsgenetiska verksamheten har ökat (Tabell 2). Ökningen beror sannolikt på en stor personalomsättning, nyrekrytering och upplärning. Troligtvis har det ökade ärendeflödet av släktärenden även påverkat handläggningstiderna.

Artbestämningsärendena varierar mycket i frågeställning, provmaterial och provbeskaffenhet. Med anledning av denna variation finns artbestämningsärendena inte med i tabellen över handläggningstider för expedierade rättsgenetiska ärenden (Tabell 2). Handläggningstiden har varit en – fyra månader.

Tabell 1 Antal expedierade rättsgenetiska ärenden.

Ämnesområde	Ärendetyp	2015	2016	2017	Förändring % 2017 jmf 2016
Art	Artbestämningsärenden	7	8	6	-25
	Artbestämning, antal undersökta prov ¹	18	14	12	-14,3
Chimär	Chimärärenden	487	365	333	-8,8
Farmakogenetik	Farmakogenetiska ärenden, totalt	89	103	63	-38,8
Plötslig hjärtdöd	Ärenden plötslig hjärtdöd, totalt	48	54	38	-29,6
Släkt	Faderskapsärenden ²	1 293	1 191	1 220	2,4
	Föräldraärenden	1 777	1 519	1 909	25,7
	Identifieringsärenden	124	117	148	26,5
	Släktärenden	61	78	71	-9
	Släkt, totalt	3 194	2 827	3 277	15,25
	Släkt, antal undersökta prov ¹	10 731	9 645	11 068	14,75

Källa: Fabian.

¹ Ett ärende kan medföra undersökningar av flera prov.

² Ingen skillnad görs mellan pojkar och flickor vid beställning av faderskapsärenden. Beställningarna följer antalet födda pojkar och flickor (Statistiska centralbyrån).

Tabell 2 Handläggningstid för expedierade rättsgenetiska ärenden

Ämnesområde	Ärendetyp	Genomsnitt - dagar			Median - dagar		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017
Chimär	Chimärärenden ¹	1	1	1	1	1	1
Farmakogenetik	Farmakogenetiska ärenden	18	22	49	16	22	47
Plötslig hjärtdöd	Ärenden plötslig hjärtdöd	90	68	73	84	55	71
Släkt	Faderskapsärenden (från ärenderegistrering) ²	45	39	26	10	14	16
	Faderskapsärenden (från sista prov) ³	14	8	14	6	5	11
	Föräldraärenden (från ärenderegistrering) ²	26	32	33	10	13	15
	Föräldraärenden (från sista prov) ³	14	12	18	8	7	11

Källa: Fabian

¹ Chimärärenden svaras i regel ut dagen efter registrering.

² Handläggningstid från det att ärendet registrerats.

³ Handläggningstid från det att samtliga prov inkommit i ärendet.

Utredning om föräldrabalkens regler om faderskap och föräldraskap

I mars tog regeringen beslut om att en särskild utredare ska se över delar av föräldrabalkens regler om fastställande av faderskap och föräldraskap⁴. Syftet med utredningen är att, med utgångspunkt i principen om barnets bästa, åstadkomma en modern reglering. Vikten av att alla barn får möjlighet till en likvärdig utredning och efterfrågan om lagstöd för fastställande av moderskap har särskilt lyfts från den rättsgenetiska verksamheten till utredaren. I dagsläget tolkas lagen olika av de olika beställarna. Ärendeinflödet av släktskapsutredningar till RMV beställda av kommuner har halverats de senaste tio åren, eftersom beställarna vänt sig till privata leverantörer. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 augusti 2018.

Teknikutveckling

Förra året infördes DNA-sekvenseringstekniken MPS (massive parallell sequencing) för släktärenden. Tekniken ger högre upplösning och mer information. Syftet med införandet av den nya tekniken är att kunna lösa fler komplexa fall och möjliggöra resultat med högre statistisk säkerhet. Vid Swedacs besök har RMV ansökt om utökad ackreditering för analystekniken med tillämpning inom släktskapsundersökningar och identifieringar, vilket godkänts. Den rättsgenetiska laboratorieenheten är ett av de första rättsgenetiska laboratorier i Europa som ackrediterat denna teknik

⁴ Dir. 2017:28

för rättsliga genetiska undersökningar. Sedan driftsättning har cirka 35 fall, som tidigare skulle ha svarats ut som icke-konklusiva dvs. talar varken för eller emot hypotesen, svarats ut med en sannolikhet på mer än 99 procent. MPS används i dag även inom ärendetypen plötslig hjärtdöd. Ett pilotprojekt för att undersöka möjligheten att lyfta över ärendetypen art till en MPS-plattform inleddes också under året i samarbete med Livsmedelverket.

Laboratorieautomation

En ny robot för automation av DNA-extraktion från vävnad har driftsatts, vilket har flera fördelar. Antalet prover som kan hanteras samtidigt har ökat och den tid som varje medarbetare arbetar med ett prov manuellt är kortare och ökar effektiviteten. Arbetsmiljön har förbättrats, eftersom man i den tidigare manuella processen hantlade fler hälsofarliga kemikalier. Det minskar även risken för kontamination och förväxling av prover.

Ytterligare en robot har upphandlats som automatiserar en i dagsläget manuell hantering vid arbete med tekniken MPS med många efterföljande delsteg. Automatiseringen minimerar risken för fel och ger förbättrad arbetsmiljö. Den nya roboten kommer att implementeras under 2018.

Kundrelationer

RMV har ingått i den utbildningsinsats inom ramen för DVI (Disaster Victim Identification) som Polismyndigheten har arrangerat vid två tillfällen under året. Under oktober har polischefer från de olika polisregionerna besökt den rättsgenetiska laboratorieenheten tillsammans med chefer från NOA (Nationella Operativa Avdelningen) för att diskutera DVI-frågor och få insikt i den rättsgenetiska processen. Utbildning har också genomförts tillsammans med rättsmedicinska enheten i Göteborg. Utbildningsdagar för andra myndigheter, såsom socialförvaltningar, Migrationsverket och tingsrätter, har genomförts under hösten. Vid varje tillfälle har ca 25 personer deltagit och fått en inblick i hur proven hanteras och analys svar beräknas.

Rättsgenetikens del av RMV:s nya externa webbsida har utformats på basis av information om verksamheten och utifrån kundönskemål. Där finns exempelvis information och instruktioner kring begäran av släkt-, faderskaps- och moderskapsutredningar. För att nå en större grupp av dem som behöver analys av prover för sin verksamhet medverkade RMV på siconomdagarna i Älvsjö tillsammans med medarbetare från rättskemin och rättspsykiatrien.

Kompetensutveckling och undervisning

I augusti anordnades the 27th ISFG (The International Society for Forensic Genetics) Congress i Seoul, Sydkorea, en vetenskaplig konferens som hålls vartannat år

med fokus på forensisk genetik. Fem personer från RMV bidrog med posterpresentationer och deltog i workshops. Under året deltog medarbetare i flera s.k. användarmöten som anordnas av leverantörer av reagens eller instrument inom det forensiska genetiska området. Dessa möten har ofta ett mer praktiskt fokus, presentationer, utbildning och diskussion jämfört med vetenskapliga konferenser. Det är därför ett bra komplement för kompetensutveckling.

Genom bl.a. lektorsadjungeringar har medarbetare undervisat i flera kurser vid Linköpings och Uppsala universitet.

Lokaler

Inom den rättsgenetiska verksamheten hanteras prover som är känsliga för kontamination. Under 2016 genomfördes ett projekt för att anpassa rättsgenetikens lokaler och arbetssätt. Lokalerna där de mest känsliga momenten genomförs byggdes in och trycksattes för att minska risken för kontamination. Arbetsflödena förändrades också betydligt. En utvärdering har gjorts under året som visat bl.a. färre kontaminationer i kontrollprov.

Nationellt och internationellt arbete

Medarbetare har arbetat tillsammans med ICMP (International Commission on Missing Persons) och biotechföretaget Qiagen för att ta fram en ny DNA-markörpanel för användning vid identifiering av kvarlevor från avlidna. Markörpanelen bygger på analyser med MPS och inkluderar mer än 1 000 olika DNA-markörer. Arbetet har främst gått ut på att göra urval av lämpliga DNA-markörer och den efterföljande analystekniska designen. En prototyp har tagits fram som ICMP kommer att testa och utvärdera. Samtidigt arbetar personal inom den rättsgenetiska verksamheten med att ta fram rutiner kring resultatvärderingen av den information som genereras vid analysen.

Rättsgenetiska laboratorieenheten ingår som en aktiv del i Interpols DVI-grupp för DNA-identifiering. Ett kontinuerligt samarbete mellan de nordiska länderna inom fältet pågår ständigt.

[Kostnadsredovisning prestationstyper \(Kenneth A\)](#)

Rättskemi

Av förordningen med instruktion för RMV framgår att myndigheten särskilt ska svara för

- rättskemiska undersökningar, och
- information inom sitt ansvarsområde till andra myndigheter och enskilda.

RMV får också inom sitt ansvarsområde utföra uppdrag om verksamheten i övrigt medger det.

Ärendeutveckling

Antalet expedierade ärenden har fortsatt att öka med undantag för rättsmedicinska ärenden. Dessutom fortsätter ärendetypen Vård, övrig utredning (Tabell 3), som kan komma från olika uppdragsgivare, att minska. Någon förklaring till förändringarna har inte kunnat hittas.

Antalet expedierade ärenden till Polismyndigheten gällande ringa narkotikabrott för eget bruk minskade under föregående år med nio procent men har under året ökat med ca sex procent. Vid begäran av analys i dessa ärenden har Polismyndigheten möjlighet att välja mellan en fullständig verifiering av det positiva screeningutfallet eller endast en verifiering. Begäran av fullständig verifiering har ökat under de senaste fem – sex åren, vilket innebär fler analyser per ärende. Detta medför, utöver en ökad kostnad för Polismyndigheten, en högre arbetsbelastning för RMV och längre handläggningstid. Ökningen av andelen begäran av fullständig verifiering har påtalats för Polismyndigheten för att ta reda på orsakerna.

Övriga ärenden från Polismyndigheten, dvs. trafik- och våldsbrottsärenden, fortsätter att öka, likaså ärenden från Kriminalvården, sjukvården, socialtjänsten och behandlingshem (Tabell 3).

Antalet expedierade rättstoxikologiska yttranden fortsätter också att öka (Tabell 3). Liksom föregående år bidrar antalet förfrågningar om läkemedelsbehandling med amfetamin till denna ökning. Den vanligaste frågeställningen är dock fortfarande s.k. eftersupning i trafikärenden. Antalet domstolskallelser uppgick till 36, vilket är något färre jämfört med tidigare år.

Tabell 3 Antal expedierade rättskemiska ärenden.

Ärendekategori	2015	2016	2017	förändring % 2017 jmf 2016
Rättsmedicinska ärenden	5 525	5 465	5 374	-1,7
Polisärenden, rattfyl- leri, alkohol och/eller droger	15 718	16 337	16 726	2,4
Polisärenden, ringa narkotikabrott, eget bruk	36 775	33 422	35 370	5,8
Polisärenden, vålds- brott	1 052	1 149	1 180	2,7
Kriminalvårdsären- den	21 055	23 590	26 274	11,4
Vård, narkotika	8 476	9 762	11 427	17,1
Vård, övrig utredning	758	626	576	-8,0
Rättstoxikologiska yttranden	673	734	771	5,0
Totalt	90 032	91085	97 698	7,3

Källa: ToxBASE och LabMaster

Handläggningstider

Under året har ett verksamhetsövergripande projekt om obduktionsprocessens handläggning pågått där en rad förslag till förbättringar i ärendeflödet har tagits fram. Syftet har varit att åstadkomma ett ökat samarbete inom myndigheten mellan rättsmedicin och rättskemi, samt att effektivisera handläggningstiderna för rättsmedicinska ärenden. Förbättringsarbetet kommer att fortsätta under 2018.

Samtliga av Kriminalvårdens ärenden hanteras nu elektroniskt. Ärenden från anstalter började hanteras elektroniskt redan 2009, frivården anslöt våren 2016 och häktesverksamheten har haft möjlighet till elektronisk hantering sedan början av året. Elektronisk remiss- och svarshantering innebär ett effektivare flöde och snabbare svar.

Trots ökningen av antalet expedierade rättstoxikologiska yttranden, har handläggningstiden minskat i genomsnitt 20 dagar jämfört med 29 dagar 2016. Det kan ses som ett resultat av effektiviseringar till följd av den översyn av handläggningsprocessen som gjordes förra året.

Tabell 4 Handläggningstid för expedierade rättskemiska ärenden

Ärendekategori	Genomsnitt - dagar			Median - dagar		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Rättsmedicinska ärenden	19	18	18	14	14	14
Polisärenden, rattfylleri, alkohol eller droger	12	12	13	11	10	13
Polisärenden, ringa narkotikabrott, eget bruk	12	10	11	9	8	8
Polisärenden, våldsbrott	14	14	13	11	12	11
Kriminalvårdsärenden	5	5	6	4	4	4
Vård, narkotika	5	6	7	4	5	5
Vård, övrig utredning	13	14	14	11	12	12
Rättstoxikologiska yttranden	44	29	20	29	17	15

Källa: ToxBase och LabMaster

Könsfördelningen i antal expedierade ärenden beror på inflödet från uppdragsgivaren och är ingenting som RMV kan påverka (Tabell 5). Någon skillnad i handläggningstider kan inte noteras.

Tabell 5 Antal expedierade rättskemiska ärenden samt handläggningstider uppdelade på kvinnor och män

Ärendekategori	Kön	Antal	Andel (%)	Handläggningstid (dagar)	
				Genomsnitt	Median
Polisärenden, rattfylleri, alkohol och/eller droger	Kvinnor	1 687	10,1	13	12
	män	14 418	86,2	13	13
	Uppgift saknas	621	3,7	11	10
	totalt	16 726	100,0	13	13
Polisärenden, ringa narkotikabrott, eget bruk	Kvinnor	4 563	12,9	12	9
	män	29 205	82,6	11	8
	Uppgift saknas	1602	4,5	9	7
	totalt	35 370	100,0	11	8
Polisärenden, våldsbrott ¹	Kvinnor	521	44,2	13	10
	män	586	49,7	14	11
	Uppgift saknas	73	6,2	10	8
	totalt	1 180	100,0	13	11
Rättsmedicinska ärenden	Kvinnor	1 348	25,1	19	15

	män	3 741	69,6	18	14
	Uppgift saknas	285	5,3	17	14
	totalt	5 374	100,0	18	14
Rättstoxikologiska yttranden	Kvinnor	167	21,7	19	15
	män	558	72,4	21	16
	Uppgift saknas	46	6,0	16	10
	totalt	771	100,0	18	14

Källa: ToxBase och LabMaster

¹ I denna ärendekategori förekommer både misstänkta och målsägande.

Utvecklingsprojekt

Ett projekt med syfte att säkerställa rättvisande kostnadsfördelning mellan anslags- och uppdragsfinansierad verksamhet har genomförts och innefattat analys av nedlagd arbetstid, fördelning av indirekta kostnader samt en översyn och uppdatering av befintlig priskalkyl. En fördjupad analys av kostnadsfördelning och prissättning kommer till följd av detta att genomföras under 2018.

Avdelningen för rättsgenetik och rättskemi har under året besvarat 40 externa statistikförfrågningar från myndigheter och andra aktörer, vilket är en liten ökning jämfört med föregående år. RMV har under året sett över hanteringen av statistikförfrågningar för att säkerställa att de hanteras och prövas likartat inom samtliga verksamhetsområden

Kundrelationer

På RMV:s externa webbsida har varje uppdragsgivare en egen sida där det detaljerat beskrivs hur beställningar av analyser går till, och där det finns kontaktuppgifter vid eventuella frågeställningar. Av en analyslista framgår vilka substanser som kan analyseras och i vilka provtagningsmaterial (blod, urin eller hår). I anslutning till detta finns även anvisningar för provtagning och råd om förvaring och transport.

Myndigheten har under året haft återkommande möten med uppdragsgivarna. Möten med Polismyndigheten har hållits på både lokal och nationell nivå där informationsspridning mellan myndigheterna samt avtal och analyspaket har diskuterats. Representanter från RMV och Kriminalvården har regelbunden kontakt och har träffats två gånger för att stämma av genomförda åtgärder och diskutera gemensamma frågor.

Utbildningsdagar har anordnats vid två tillfällen för personal inom Kriminalvården, sjukvården, socialtjänsten och behandlingshem. Flera studiebesök har arrangerats för dessa uppdragsgivare samt för personal inom polis och kriminalvård. Syftet

med studiebesöken är att utbyta information och utbilda personal i hantering av prover och tolkning av drogtester.

En medarbetare har medverkat i den nystartade kommittén Snabbtester för droganalyser inom Swedish Standards Institute (SIS/TK 609) som har till uppgift att ta fram standarder som ska vara ett stöd vid inköp och utförande av snabbtest för droganalyser. Arbetet beräknas pågå även under 2018.

Under året har möten hållits med Åklagarmyndighetens utvecklingscentrum, bl.a. om tolkning av analysresultat avseende cannabis i ärenden där det hävdas intag av cannabisolja som innehåller cannabidiol (CBD) och låga halter av tetrahydrocannabinol (THC). Det är ännu inte klarlagt om cannabisolja ska klassas som narkotika.

Teknik- och metodutveckling

Digitalisering

Den rättskemiska verksamheten har haft samma Laboratory Information Management System (LIMS) sedan 1996. I nuläget sker endast underhåll, varför det finns behov av att byta till ett modernare system. Ett nytt LIMS kommer att innehålla fler funktioner och skulle leda till bättre kvalitet och underlätta arbetet på laboratoriet. Flera studiebesök på olika laboratorier har genomförts, dels för att bilda sig en uppfattning om hur andra system kan se ut, dels för att lära sig mer om hur andra arbetar för att optimera flödet på ett laboratorium. En vision är att skapa ett nästintill papperslöst laboratorium.

Instrumentutveckling

För att kunna upprätthålla en högre driftsäkerhet och utveckla nya metoder har ytterligare ett analysinstrument för vätskekromatografi med masspektrometri, LC-MS-MS, införskaffats. En ständig metodutveckling har fortgått för att kunna möta upp och analysera marknadens utbud av nya droger. Under året har fokus legat på analys av fentanylanaloger. I mitten av april gjordes det första fyndet i Sverige av den mycket potenta och narkotikaklassade fentanylanalogen karfentanil, vilket har svarats ut i ett ärende i mitten av juni. Eftersom denna typ av substans kan vara den faktiska dödsorsaken, har rättsläkarna behov av att veta exakt mängd i blodprov, vilket medför mycket arbete på laboratoriet. Till att börja med måste certifierat referensmaterial införskaffas och sedan ska en ny kvantitativ metod skapas för varje ny substans. Totalt har under kort tid tre obduktionsärenden kommit in där karfentanil påvisats.

I slutet av juni upptäcktes ytterligare en fentanylanalog som efter analys kunde svaras ut i ett ärende som cyklopropylfentanyl i augusti. Denna substans har haft mycket större genomslag på marknaden än karfentanil och har under året förekommit i cirka 70 obduktionsärenden. Cyklopropylfentanyl är sedan den 12 december

klassad som narkotika i Sverige. Arbetet med att förbättra och effektivisera befintliga analysmetoder har skett fortlöpande.

Införandet av immunologisk screening för pregabalin i urin har inneburit en minskad arbetsbelastning. I de fall prov inte har innehållit pregabalin, har ett snabbare svar kunnat lämnas till ett lägre pris.

Ett arbete har gjorts för att automatisera hanteringen av alkoholanalyser genom att kombinera nyligen inköpt pipetteringsrobot för blod med den senaste tekniken inom Head Space gaskromatografi, HS-GC. Automatiseringen innebär en förenklad provberedning och mindre manuell hantering.

Arbetet med att införa en ny analysteknik, Enzyme-Linked Immunosorbent Assay, (ELISA) har fortgått. Den beräknas driftsättas i början av 2018. Tekniken ska användas för att screena de vanligaste missbruksdrogerna i blod, framförallt i uppdrag från Polismyndigheten i trafikärenden. Införandet av den nya tekniken innebär en kvalitetshöjning för screeninganalyser i blod eller serum jämfört med tidigare använd teknik.

Inventering av instrument

För att minska sårbarheten vid driftstopp har det under året varit särskilt fokus på översyn av analysinstrument. Mer frekventa analysmetoder kommer därför under nästa år att flyttas över på backupinstrument. Likaså har arbete med att byta ut screeninginstrumentet för narkotika påbörjats, bl.a. genom att inventera instrument som finns på marknaden. Byte av instrument planeras ske parallellt med byte av IT-system för att validera både instrument och IT-system samt kopplingen dem emellan.

Utredning och test av blodprovsrör

För att kunna rationalisera analysarbetet med hjälp av robotinstrument har RMV utrett och testat olika blodprovtagningsrör. Utredningen har resulterat i ett byte av provtagningsrör till externa kunder samt ökad kvalitet och kompetens kring den preanalytiska processen. Tilläggsvalidering i form av stabilitetstester har utförts i varje metod som de nya blodprovsrören används i.

Kompetensutveckling och undervisning

En rad åtgärder pågår för att öka flexibiliteten att kunna utföra olika arbetsmoment, bl.a. breddning av kompetens inom och mellan arbetsgrupper, kompetensfördjupning hos enskilda medarbetare samt översyn av bemanningsbehovet.

Genom lektors- och professorsadjungeringar vid Linköpings universitet har RMV varit delaktig i grundutbildningar på avancerad nivå. Ett exempel är kursen i forensisk kemi som genomförs årligen i samverkan med universitetet och Nationellt

---

forensiskt centrum (NFC). I samarbete med NFC deltar också RMV regelbundet i undervisning för domare och åklagare. Under året har flera medarbetare närvarat vid föreläsningarna i kompetensutvecklings syfte och för att öka samverkan mellan myndigheterna i rättskedjan.

Nationellt och internationellt arbete

Medarbetare har närvarat vid vetenskapliga konferenser och möten. Ett exempel är American Academy of Forensic Sciences, AAFS, en amerikansk multidisciplinär organisation som täcker hela det forensiska området. Fler exempel på organisationer som RMV har haft utbyte med är Society of Forensic Toxicologists, SOFT, en amerikansk rättstoxikologisk förening, The International Association of Forensic Toxicologists, TIAFT, en internationell rättstoxikologisk förening, och Nordic Association of Forensic Toxicologists, NAFT, en nordisk förening för verksamma inom rättstoxikologi. I de två senare finns medarbetare även representerade i föreningarnas styrelser.

Medarbetare deltar även i olika nationella expertgrupper och nätverk som arbetar med narkotikafrågor, exempelvis Samrådsgruppen för narkotikafrågor och Nätverket för den Aktuella Drog situationen i Sverige, NADiS. Den sistnämnda har bestått i att samla in data om bruket av nya droger och samråda med andra myndigheter om vilka substanser som ska föreslås för klassificering som narkotika. Fynd av nya psykoaktiva substanser rapporteras även till European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, EMCDDA, som sammanställer data och gör riskbedömningar för Europa när det gäller missbruk av nya substanser. Under året har ovanligt många dödsfall inträffat till följd av bruk av flera potenta fentanylanaloger som har sålts via internet.

RMV har deltagit i såväl nationellt som internationellt arbete avseende utvärdering av effekter av nya psykoaktiva substanser. Exempelvis har myndigheten bidragit med expertis i EMCDDA:s arbete med bedömning av farlighet av nya psykoaktiva substanser.

Medarbetare som deltar vid nationella och internationella möten gör alltid en återrapportering till övriga kollegor på avdelningen för att även dessa ska kunna ta del av nya kunskaper och erfarenheter.

RMV har deltagit i ett nationellt utvecklingsarbete för att motverka narkotikarelaterad dödlighet. Arbetet som letts av Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten har resulterat i en åtgärdsplan med förslag på insatser och aktörer. Ett regeringsuppdrag finns att utreda förutsättningarna för ett varningssystem så att myndigheter tillsammans i ett tidigt skede ska kunna upptäcka substanser eller förändrat missbruksmönster som kan orsaka plötslig ökning av dödsfall. RMV kommer att vara en central aktör i det arbetet.

Kostnadsredovisning prestationstyper (Kenneth A)

Rättsmedicin

Av förordningen (2007:976) med instruktion för RMV framgår att myndigheten särskilt ska svara för:

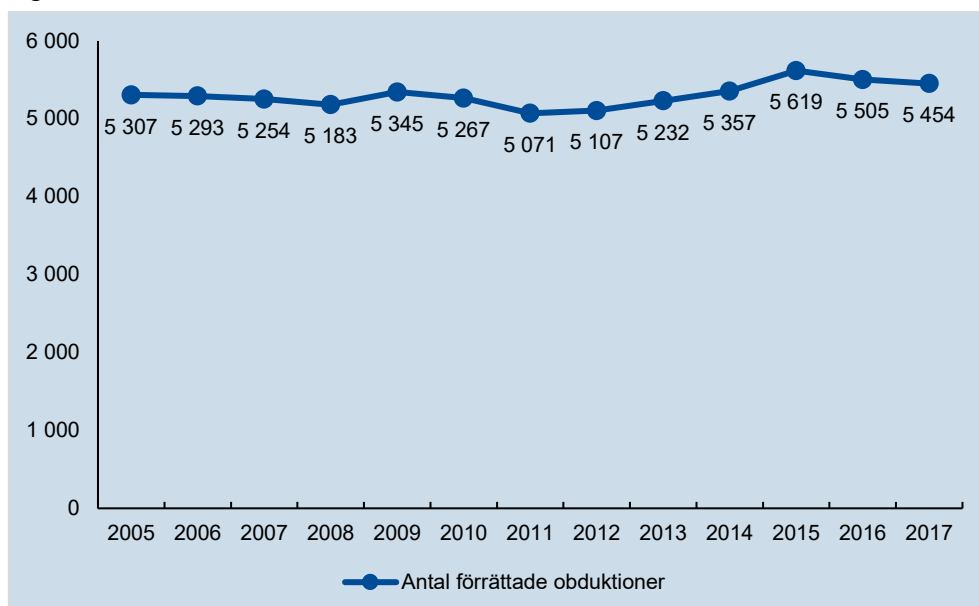
- rättsmedicinska obduktioner och andra rättsmedicinska undersökningar,
- verksamhet med utfärdande av sådana intyg som avses i lagen (2005:225) om rättsintyg i anledning av brott,
- rättsmedicinska åldersbedömningar på uppdrag av domstol, allmän åklagare, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Migrationsverket,
- rättsmedicinsk medverkan i övrigt på begäran av domstol, länsstyrelse, allmän åklagare, Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, och
- information inom sitt ansvarsområde till andra myndigheter och enskilda.

RMV (RMV) får också inom sitt ansvarsområde utföra uppdrag om verksamheten i övrigt medger det.

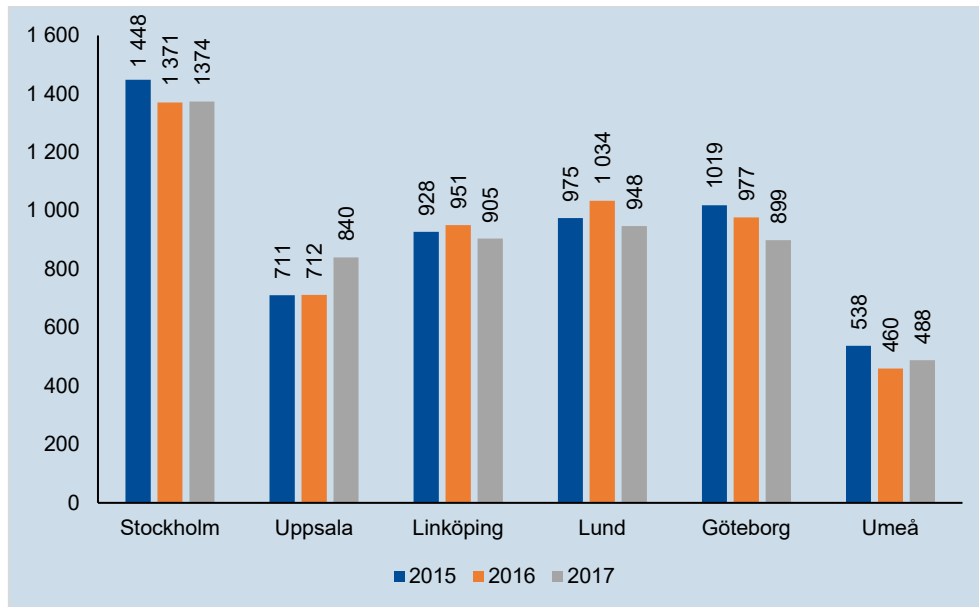
Ärendeutveckling obduktionsärenden

Det totala antalet förrättade rättsmedicinska obduktioner har under många år varit drygt 5 000 per år (Figur 1). Antalet förrättade obduktioner uppgick under året till 5 454. Antalet varierar mellan de rättsmedicinska enheterna på grund av upptagningsområdenas storlek, vilket framgår av (Figur 2).

Figur 1 Antal förrättade rättsmedicinska obduktioner 2005-2017

Källa: Rättsbase och Portalen

Figur 2 Antal förrättade rättsmedicinska obduktioner per enhet.

Källa: Rättsbase och Portalen

Antalet expedierade utlåtanen efter rättsmedicinska obduktioner har minskat med cirka fyra procent sedan 2016, men ligger fortfarande högre än 2014. Antalet expedierade ärenden per år har en större variation än antalet förrättade, eftersom handläggningstiden påverkar under vilket år som ärendet expedieras (Tabell 6).

Utöver obduktioner utförs även andra typer av rättsmedicinska undersökningar, bl.a. likbesiktningar, kliniska obduktioner (endast i Linköping), platsundersökningar och rekonstruktioner. Rättsläkare kallas också till domstolsförhandlingar, oftast som vittnen, både när det gäller dödsfallsutredningar och utfärdande av rättsintyg. Under året har antalet kallelser varit något färre än föregående år (Tabell 6).

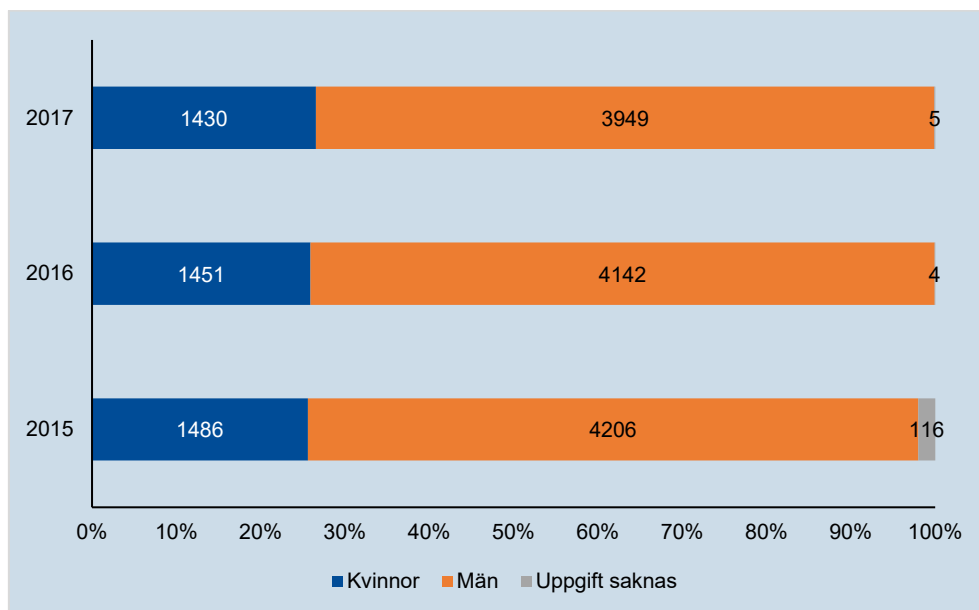
Tabell 6 Antal expedierade rättsmedicinska ärenden.

Ärendetyp	2015	2016	2017	Förändring % 2017 jmf 2016
Rättsmedicinsk obduktion	5 808	5 597	5 384	-3,8
Rättsmedicinsk likbesiktning	1	12	4	-66,7
Klinisk obduktion	11	15	5	-66,7
Platsundersökning	47	47	51	8,5
Rekonstruktion	6	6	8	33,3
Domstolsförhandling	208	205	199	-2,9

Källa: Rättsbase och Portalen

Fler män än kvinnor avlider under omständigheter som enligt lag kan föranleda polisanmälan och rättsmedicinsk obduktion, vilket medför att fler undersökningar utförs på avlidna män än kvinnor (Figur 3). Det finns ett fåtal ärenden där identiteten och könet inte har kunnat fastställas. Siffrorna för den kategorin från 2015 är dock högre än den verkliga siffran på grund av brister i statistiksystemet.

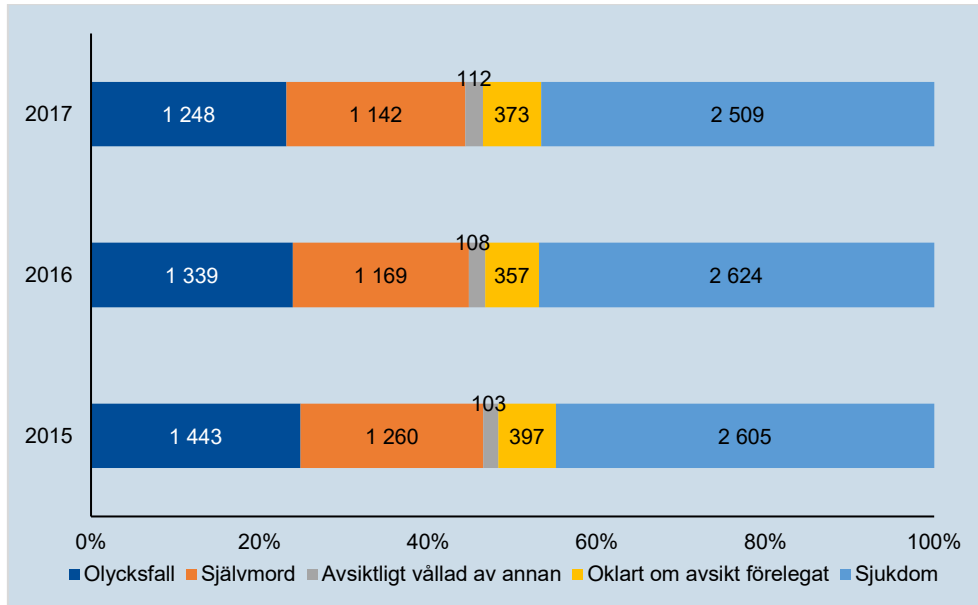
Figur 3 Antal expedierade utlåtanden efter rättsmedicinska obduktioner uppdelat på kvinnor och män.

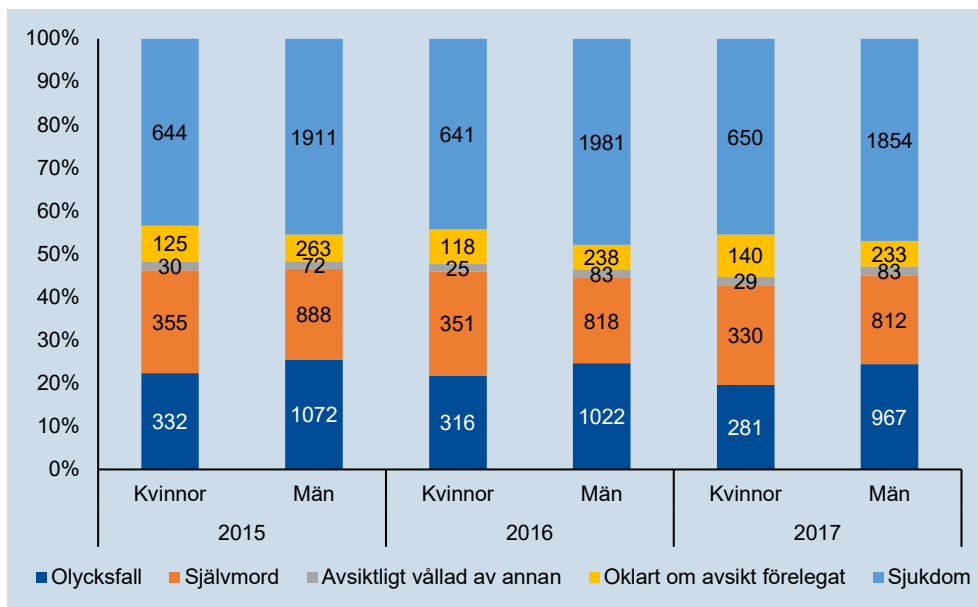
Källa: Rättsbase och Portalen

Dödssätt

Antalet undersökta dödsfall där dödssättet har bedömts som avsiktligt vållat av annan person har ökat med nästan fyra procent från 108 fall 2016 till 112 (Figur 4). Antalet undersökta dödsfall där dödssättet bedömts vara orsakat av sjukdom är i stort sett oförändrat (Figur 4), men är procentuellt högre bland män som har obducerats jämfört med kvinnor (Figur 5). För de andra typerna av dödssätt, dvs. olycksfall, självmord och dödsfall där det har varit oklart om avsikt har förelegat, har antalet undersökta dödsfall minskat sedan 2015.

Figur 4 Dödssätt – antal och andel av expedierade rättsmedicinska obduktioner.

Källa: Rättsbase och Portalen

Figur 5 Dödssätt – antal och andel av expedierade rättsmedicinska obduktioner uppdelat på kvinnor och män.

Källa: Rättsbase och Portalen

Handläggningstider i obduktionsärenden

Handläggningstiderna i obduktionsärenden har förkortats (Tabell 7). Den genomsnittliga handläggningstiden var 63 dagar, jämfört med 65 dagar 2016, för samtliga enheter medan medianvärdet är oförändrat (51 dagar). Den minskade handläggningstiden beror delvis på ett ökat fokus på processtänkandet och visualisering av ärendebalanserna har börjat få genomslag på enheterna.

Skillnaden mellan enheterna är dock fortfarande stor (Tabell 7), något som till viss del kan förklaras med tillgången till rättsläkare. För att kompensera för detta har en geografisk förändring av enheternas upptagningsområden gjorts. Även möjligheten att fördela rättsintyg mellan enheterna utifrån en fördelningsnyckel (se nedan) syftar till att minska skillnader i arbetsbelastning mellan enheterna.

Tabell 7 Handläggningstider, antal dagar i genomsnitt och i median, för expedierade rättsmedicinska obduktioner fördelat på enhet.

Enhet	Genomsnitt - dagar			Förändring %	Median - dagar			Förändring %
	2015	2016	2017	2017 jmf 2016	2015	2016	2017	2017 jmf 2016
Stockholm	106,4	81,4	70,6	-13,3	99	71	58	-18,3
Uppsala	42,0	34,8	41,0	17,8	35	30	34	13,3
Linköping	92,7	81,6	68,2	-16,5	95	74	60	-18,9
Lund	61,4	41,7	66,9	60,6	50	38	58	52,6
Göteborg	94,4	74,7	70,8	-5,2	71	59	64	8,5
Umeå	79,6	50,9	44,8	-11,9	76	49	43	-12,2
Hela avdelningen	82,9	64,8	62,9	-2,9	72	51	51	0,0

Källa: Rättsbase och Portalen

Förändringar inom rättsintygverksamheten

Sedan den 1 januari har RMV ersatt de kontrakterade läkare som tidigare utfärdade rättsintyg med s.k. forensiska dokumentationsläkare (FD-läkare) som är timanställda av RMV. FD-läkarna har till uppgift att dokumentera skador hos målsägande och misstänkta gärningspersoner, men utfärdar inte själva rättsintygen. Under året har FD-läkarna dokumenterat skador i 183 ärenden. Rättsintygen utfärdas därefter av rättsläkare vid RMV med FD-läkarnas dokumentation som grund.

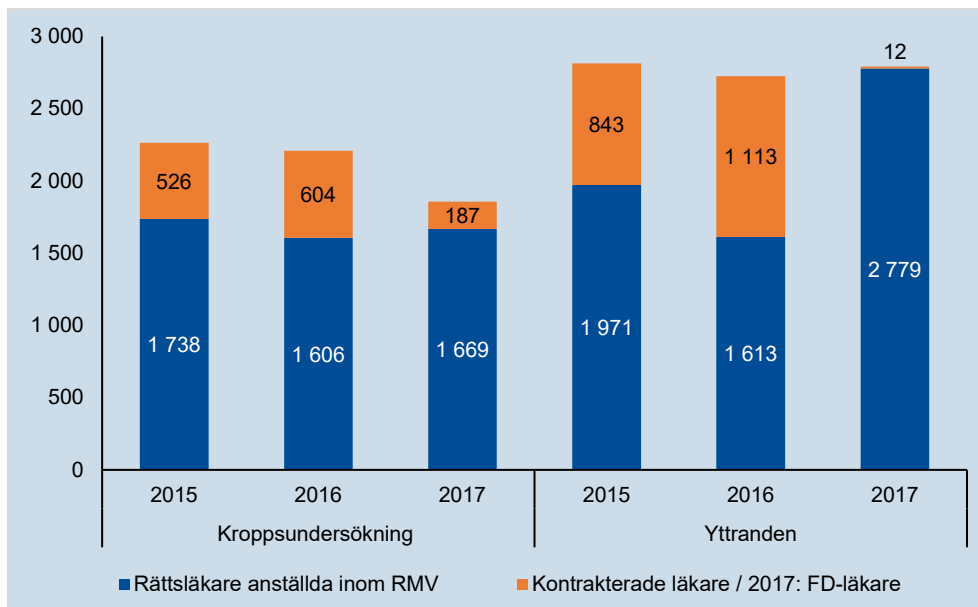
Förändringen innebär också att ärendena fördelas mellan de rättsmedicinska enheterna enligt en fördelningsnyckel. Förändringen syftar till att ytterligare öka kvaliteten i rättsintygen samt uppnå en jämnare fördelning av ärenden över landet och effektivisera handläggningen. Kroppsundersökningar sker dock fortfarande inom respektive enhets verksamhetsområde för att undvika långa transporter av de personer som ska undersökas.

Ärendeutveckling rättsintyg

Som framgår av (Figur 6) har antalet expedierade rättsintyg totalt sett minskat för varje år. Som en följd av den av myndigheten initierade förändringen avseende rättsintygen har antalet rättsintyg som utfärdas av läkare vid de rättsmedicinska enheterna ökat med ca 1 200 ärenden. Det fåtal rättsintyg som utfärdats av kontrakterade läkare under året avser ärenden som påbörjats under 2016.

Procentuellt är det fler rättsintyg som har utfärdats gällande män än kvinnor under samtliga år, och det är också betydligt fler män som är misstänkta som har undersökts än kvinnor (Figur 7).

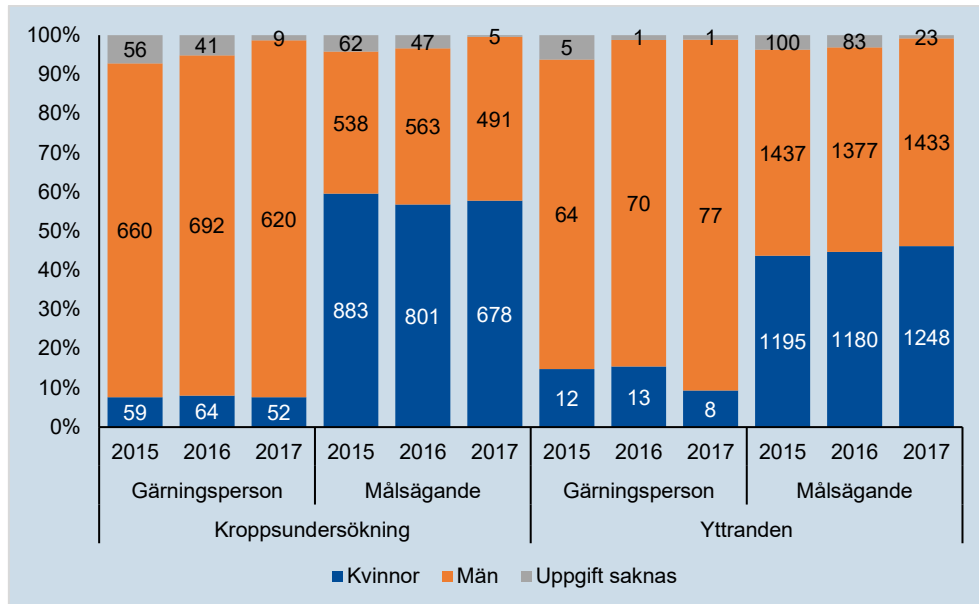
Figur 6 Antal expedierade rättsintyg, uppdelat på kroppsundersökningar respektive yttranden.

Källa: RättsBase och Portalen

Figur 7 Antal expedierade rättsintyg, uppdelat på kvinnor och män samt gärningsperson och målsägande.

Källa: RättsBase och Portalen

Handläggningstider rättsintyg

Generellt är handläggningstiderna för rättsintyg korta, med ett medelvärde på ca två veckor och en median på ca en vecka. (Tabell 8) Antalet rättsintyg som utfärdas efter kroppsundersökning har minskat något, medan sådana som utfärdas på handlingar (yttranden) har ökat avsevärt. Att den totala mängden rättsintyg ökat har dock inte nämnvärt påverkat handläggningstiderna. Detta kan dels bero på att rättsintyg som utfärdas efter kroppsundersökning överlag är mera resurskrävande än yttranden, dels på en mera resurseffektiv hantering med fördelning mellan enheterna för att skapa jämnare flöden. I de fall där handläggningstiden är längre rör det sig oftast om komplicerade ärenden där man måste invänta provsvar och undersökningsresultat, eller där det har tagit tid att få in allt material från beställande myndighet.

Tabell 8 Handläggningstid, antal dagar i genomsnitt och i median, för kroppsundersökningar och yttranden fördelad på anställda respektive kontrakterade läkare.

Ärendetyp	Genomsnitt - dagar			Förändring %	Median - dagar			Förändring %
	2015	2016	2017	2017 jmf 2016	2015	2016	2017	2017 jmf 2016
Kroppsundersökning	12,8	13,8	13,5	-2,1	8	8	10	25,0
varav rättsläkare anställda inom RMV	12,9	12,2	12,7	3,6	9	8	9	12,5
varav kontrakterade läkare/FD-läkare	12,6	18,0	21,1	17,1	7	8	16	100,0
Yttranden	16,2	12,1	13,6	12,3	9	7	9	28,6
varav rättsläkare anställda inom RMV	18,1	13,7	13,6	-0,8	10	8	9	12,5
varav kontrakterade läkare/FD-läkare	11,8	9,8	17,7	79,8	6	5	17	240,0

Källa: RättsBase och Portalen

Ärendeutveckling och handläggningstider rättsodontologi

Sedan årsskiftet registreras inte längre identifieringsundersökningar som enskilda ärenden. Utförda identifieringar registreras i stället i det aktuella obduktionsärendet där det också framgår vilken typ av identifieringsundersökning, rättsodontologisk, rättsgenetisk eller klinisk undersökning, som utförs. Denna ändring leder till att det är svårt att jämföra det totala antalet identifieringar med tidigare år.

Antalet identifieringar som utförts genom rättsodontologisk undersökning var 287 och har inte ändrats nämnvärt jämfört med tidigare år (284 identifieringar 2016 och 301 identifieringar 2015). Handläggningstiden för tandidentifieringar är i genomsnitt två veckor.

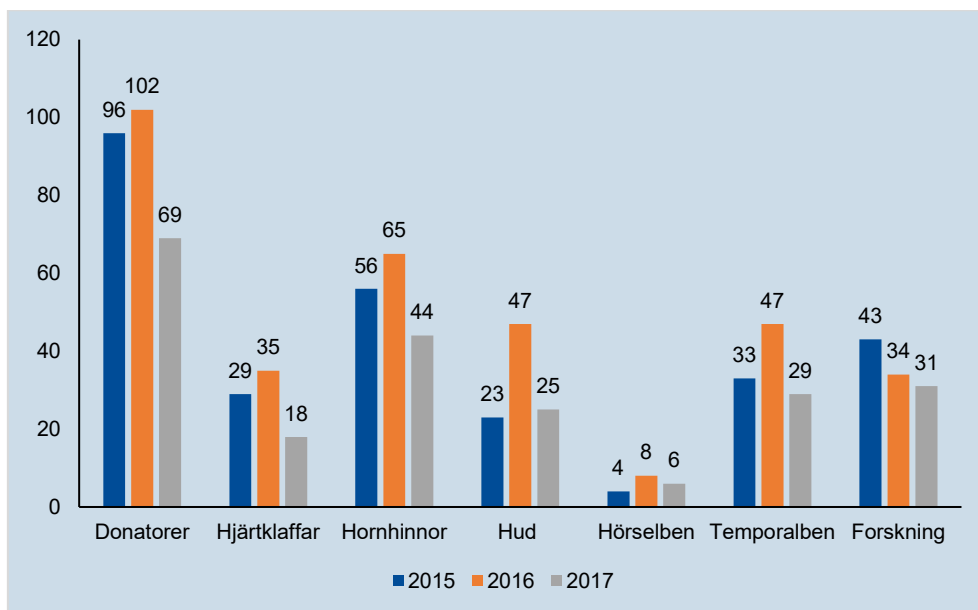
Under året inkom 22 ärenden gällande försvunna personer, vilket är ungefär samma antal jämfört med tidigare år (20 ärenden 2015 och: 24 ärenden 2016). Från Interpol inkom elva ärenden, vilket är nästan hälften så många jämfört med de två föregående åren (23 ärenden 2015 och 19 ärenden 2016).

Vävnadsdonationer

Tillvaratagande av vävnad har under året genomförts på enheterna i Göteborg, Lund, Stockholm och Umeå, men det finns fortfarande stora skillnader mellan orterna när det gäller mängden tillvaratagna vävnader. Under året har avsevärt färre donatorer identifierats och färre antal uttagsoperationer genomförts jämfört med tidigare år (Figur 8). En förklaring är att det inom yrkesgruppen rättsmedicinska assistenter, vilka tillvaratar vävnader, har förelegat bemanningsproblem och stor personalomsättning.

Sveriges kommuner och landsting SKL har årligen ersatt RMV med två miljoner kronor, bl.a. för utbildning avseende vävnadsdonationer och övergripande samordning. Avtalet gäller till och med 2017 och en projektgrupp har utrett förutsättningarna för vävnadsdonation även därefter. Projektgruppens uppfattning är att donationsverksamheten utgör en viktig samhällsfunktion och bör fortsätta även efter 2017. Verksamhetens finansiering kommer att hanteras under 2018. Ett visst överskott från tidigare år medger finansiering även under 2018.

Figur 8 Antalet donationsärenden och antalet tillvaratagna vävnader.

Källa: RättsBase och Portalen

Postmortal skiktröntgen

Förberedelser har pågått för att under 2018 kunna driftsätta en skiktröntgenapparat på enheten i Stockholm. En upphandlingsprocess och samtal med fastighetsägare har initierats. Samtliga enheter har avtal med sjukhusens röntgenavdelningar, men dessa bedöms inte ha tillräcklig kapacitet för att möta ett eventuellt ökat behov hos RMV.

Kostnadsredovisning prestationer

Kostnad per ärende för de olika prestationstyperna (Tabell 11).

Tabell 11. Kostnad per prestation och prestationstyp (i kronor)

Driftsättning av medicinsk åldersbedömning

Under hösten 2016 beslutade RMV att använda sig av två undersökningsmetoder som underlag för en medicinsk åldersbedömning avseende 18-årsgränsen; magnetkameraundersökning av knäled och röntgenundersökning av visdomstand. Dessa

två undersökningsmetoder valdes mot bakgrund av vad som framgick av regeringsuppdraget, nämligen att barn har särskilda rättigheter som ska värnas och att det är angeläget att resurser avsatta för barn inte går till vuxna asylsökande. Regeringen angav även att det inte heller är lämpligt att vuxna asylsökande bor med ensamkommande barn i barnboenden. Vidare angav regeringen i uppdraget att genomförandet skulle ske skyndsamt och att RMV särskilt skulle beakta krav på vetenskaplighet, beprövad erfarenhet, etik och de särskilda rättigheter som barn har enligt internationella konventionsåtaganden. Socialstyrelsen presenterade i april 2016 en genomlysning av forskning på området där olika metoder för medicinska åldersbedömningarna analyserades och resonemang om avvägningar mellan andelen korrekt bedömda vuxna respektive barn fördes. Kravet på skyndsamhet innebar att denna rapport var utgångspunkten för RMV:s metodval.

Under hösten 2016 genomfördes en offentlig upphandling av leverantörer av magnetkameraundersökning av knäled och röntgenundersökning av visdomständer som underlag för en medicinsk åldersbedömning. Upphandlingen slutfördes under första kvartalet. Ett intensivt utvecklingsarbete för att kunna hantera en mycket stor mängd ärenden inom asylprocessen på ett rättssäkert och effektivt sätt har bedrivits under hösten 2016 och 2017. Ingångsvärdet för RMV var att Migrationsverket såg ett behov av medicinska åldersbedömningar i storleksordningen 3 000 – 14 000 ärenden. För RMV:s del har uppdraget inneburit uppbyggnaden av en helt ny verksamhet av relativt stor omfattning, med drygt 11 000 inkomna ärenden (Tabell 9), med bl.a. krav på en effektiv och rättssäker ärendehantering, en omfattande IT-hantering samt kommunikation med sökande och gode män.

Informationsbehovet har varit mycket stort. RMV har tagit fram en kortfilm om medicinska åldersbedömningar som riktar sig till de sökande. En broschyr har också tagits fram som riktar sig till både sökande och gode män. Både filmen och broschyren har översatts till engelska, arabiska, dari, pashto, somali och tigrinja. Verksamheten har medfört en stor mängd samtal och frågor från gode män, Migrationsverket och allmänheten. Myndigheten har också medverkat och föreläst externt om medicinska åldersbedömningar i olika sammanhang, t.ex. vid förvaltningsrätter, länsstyrelser, Advokatsamfundet och seminarier i Almedalen

Från den 1 juli 2017 trädde en ändring i 28 kap. 12 § rättegångsbalken i kraft som reglerar möjligheten att göra kroppsbesiktning i brottmål i syfte att utreda ålder på den som skäligen kan misstänkas för ett brott som kan leda till fängelse, om åldern har betydelse för om påföljd får dömas ut eller betydelse för påföljdsfrågan i övrigt. Med anledning av lagändringen har RMV sedan den 1 juli även hanterat medicinska åldersbedömningar i brottmål som i normalfallet beställs av polisen. Arbetsprocessen med medicinska åldersbedömningar i brottmål har av flera skäl ännu inte kunnat automatiseras i den utsträckning som för asylärenden. Därmed har hanteringen av de 36 ärenden som myndigheten har hanterat varit relativt resurskrävande.

I arbetet med medicinska åldersbedömningar har RMV under året fortsatt samverkat med Migrationsverket, Polismyndigheten, Socialstyrelsen och Åklagarmyndigheten.

Ärendeutveckling

I slutet av mars kom de första beställningarna av medicinsk åldersbedömning i ärenden om uppehållstillstånd från Migrationsverket (Tabell 9). Inflödet av ärenden var till en början mycket stort, men har minskat betydligt mot slutet av året.

Tabell 9 Antal inkomna beställningar av medicinska åldersbedömningar i ärenden om uppehållstillstånd per månad.

	Kvinnor	Män	Totalt
Januari	-	-	-
Februari	-	-	-
Mars	25	782	807
April	57	1 480	1 537
Maj	71	1 724	1 795
Juni	65	1 478	1 543
Juli	41	917	958
Augusti	46	989	1 035
September	48	1 063	1 111
Oktober	59	1 036	1 095
November	30	609	639
December	12	169	181
Totalt	454	10 247	10 701
Av Migrationsverket återkallade ärenden	17	556	573
Totalt	471	10 803	11 274

Källa: Portalen

När det medicinska åldersbedömningar i brottmål har antalet inkomna ärenden varierat mellan månaderna (Tabell 10). Ett ärende rörande en målsägande hanterades i mars, men det var först från och med den 1 juli som RMV kunde börja göra medicinska åldersbedömningar på misstänkta på beställning från polis eller åklagare.

Tabell 10 Antal inkomna beställningar av medicinska åldersbedömningar i brottmål per månad.

	Kvinnor	Män	Totalt
Januari	-	-	-
Februari	-	-	-
Mars	1	-	1
April	-	-	-
Maj	-	-	-
Juni	-	-	-
Juli	-	4	4
Augusti	-	10	10
September	1	4	5
Oktober	-	9	9
November	-	4	4
December	-	3	3
Totalt	2	34	36
Av Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten återkallade ärenden	-	5	5
Totalt	2	29	31

Källa: Portalen

RMV:s första rättsmedicinska utlåtanden om ålder i ärenden om uppehållstillstånd utfärdades i maj. Därefter har antalet utfärdade utlåtanden ökat och från augusti t.o.m. oktober har ett mycket stort antal ärenden hanterats (Tabell 11).

Tabell 11 Antal utfärdade rättsmedicinska utlåtanden om ålder i ärenden om uppehållstillstånd per månad.

	Kvinnor	Män	Totalt
Januari	-	-	-
Februari	-	-	-
Mars	-	-	-
April	-	-	-
Maj	18	566	584
Juni	30	864	894
Juli	35	971	1006
Augusti	63	1563	1626
September	78	1630	1708
Oktober	87	1952	2039
November	25	915	940
December	1	819	820
Totalt	337	9280	9617

Källa: Portalen

Antalet rättsmedicinska utlåtanden om ålder i brottmål har varierat under året och beror på antalet inkomna ärenden (Tabell 12).

Tabell 12 Antal utfärdade rättsmedicinska utlåtanden om ålder i brottmål per månad.

	Kvinnor	Män	Totalt
Januari	-	-	-
Februari	-	-	-
Mars	-	-	-
April	1	-	1
Maj	-	-	-
Juni	-	-	-
Juli	-	2	2
Augusti	-	2	2
September	-	10	10
Oktober	1	3	4
November	-	2	2
December	-	2	2
Totalt	2	21	23

Källa: Portalen

I de utlåtanden som RMV utfärdat avseende ärenden om uppehållstillstånd har resultatet i 83 procent talat för att den undersökta är 18 år eller äldre. I 15 procent av ärendena har resultatet talat för att den undersökta möjligen är under 18 år. I en procent av ärenden har resultatet talat för att den undersökta möjligen är 18 år eller äldre och avser bara sökande av kvinnligt kön. De ärenden som RMV har hanterat hänför sig i huvudsak till sökande som ansökt om asyl t.o.m. 2016. Migrationsverket tar i dessa ärenden ställning till åldern i det slutliga beslutet i asylärenden. Sedan den 1 maj 2017 gäller för sökande som ansökt om uppehållstillstånd före den 1 februari 2017 att Migrationsverket fattar ett tillfälligt beslut ålder, om det finns skäl att ifrågasätta att en ensamkommande är under 18 år. Innan detta beslut fattas ska den sökande ges tillfälle att genomgå en medicinsk åldersbedömning. Även i dessa ärenden tar dock Migrationsverket slutligt ställning till åldern i det slutliga beslutet i asylärendet.

När det gäller sökande av kvinnligt kön har RMV sedan den 13 november inte expedierat några utlåtanden i avvaktan på en genomlysning av det vetenskapliga underlaget gällande kopplingen mellan mogen knäled och ålder.

Tabell 13 Fördelning av de möjliga svaren i rättsmedicinska utlåtanden om ålder i ärenden om uppehållstillstånd som har utfärdats under året.

	Kvinnor	Män	Total
Någon bedömning av den undersöktas ålder har inte varit möjlig att göra.	3	63	66
Resultatet talar för att den undersökta är 18 år eller äldre.	197	7 810	8 007
Resultatet talar möjligen för att den undersökta är 18 år eller äldre.	119		119
Resultatet talar möjligen för att den undersökta är under 18 år.	18	1 407	1 425
Samtliga bedömningar	337	9 280	9 617

Källa: Portalen

Handläggningstider

Processen för att göra en medicinsk åldersbedömning i ärenden om uppehållstillstånd inleds med att Migrationsverket informerar sökanden om möjligheten att göra en medicinsk åldersbedömning som stöd för den ålder som han eller hon har angett. Om den sökande vill göra en medicinsk åldersbedömning, inhämtar Migrationsverket ett skriftligt samtycke från den sökande och god man. Så snart god man lämnat ett samtycke skickar Migrationsverket en elektronisk begäran om medicinsk åldersbedömning till RMV. När begäran inkommit skickar RMV ett brev, en s.k. anvisning, till den sökande och god man med information om hur man bokar tid för undersökningarna. Det framgår också från anvisningen vad som behövs för att undersökning ska kunna genomföras. God man bokar därefter in tid för undersökningarna. När undersökningarna är gjorda analyserar RMV:s leverantörer bilderna och rapporterar sina analyser och bildunderlag till RMV. Bilderna från varje undersökning analyseras av två tandläkare respektive två radiologer som oberoende av varandra gör en analys utan att ha någon kännedom om den sökande. En rättsläkare inom RMV utfärdar därefter ett rättsmedicinskt utlåtande på basis av de undersökningar som gjorts i enlighet med den standardiserade matris som RMV har utvecklat. Utlåtandet skickas till Migrationsverket elektroniskt.

Processen för medicinsk åldersbedömning i ärenden om uppehållstillstånd innehåller många delmoment och handläggningstiderna påverkas av många olika faktorer. Från det att RMV erhåller en beställning till dess att RMV skickar ett utlåtande till Migrationsverket har det i genomsnitt tagit 75 dagar. Den genomsnittliga handläggningstiden har varierat under året. För ärenden som besvarats under tiden juli – september har den genomsnittliga handläggningstiden varit nästan tre månader. För ärenden som besvarats under tiden oktober – december har den genomsnittliga handläggningstiden varit drygt två månader. Handläggningstiden har påverkats av när RMV skickat ut anvisningar till den sökande och god man, vilket sedan i juli i princip sker samma dag som beställningen inkommer. Andra faktorer som påverkar handläggningstiden är dels hur snart gode mannen bokar in tid för undersökningarna, dels när dessa äger rum, dels hur snart RMV:s leverantörer skickar in bilder

och analyser till RMV, dels hur snart därefter som RMV utfärdar ett rättsmedicinskt utlåtande om ålder. Mot bakgrund av att det är en verksamhet som byggts upp på kort tid, har handläggningstiderna initialt varit relativt långa, eftersom processerna till viss del fortfarande varit under uppbyggnad. Handläggningstiderna har även i många fall påverkats negativt till följd av att sökande dröjt med att genomgå undersökningarna, t.ex. på grund av byte av god man, vilket tar tid att administrera eftersom det ska hanteras av såväl Överförmyndarnämnder som Migrationsverket och RMV.

Från det att RMV erhållit samtliga analyser och bilder till dess att utlåtandet är färdigställt har det i genomsnitt tagit 26 dagar. Även denna tid har minskat under de tre sista månaderna till nio dagar i december.

När det gäller handläggningstider för medicinska åldersbedömningar i brottmål är de beräknade från det datum då det kommer in en formell beställning från vanligtvis Polismyndigheten till dess att RMV expedierar det rättsmedicinska utlåtandet om ålder till beställaren. I genomsnitt har det tagit 27 dagar. I vissa fall har Polismyndigheten vänt sig till offentliga vårdgivare för att få en undersökning gjord som underlag för en medicinsk åldersbedömning, men i de flesta fall har undersökningarna gjorts av de leverantörer som RMV upphandlat.

Kvalitetsarbete

I den upphandling som gjordes av leverantörer av magnetkameraundersökning av knäled respektive röntgenundersökning av visdomstand ställdes kvalitetskrav på såväl leverantörer som på tjänsten. Så snart RMV slutit avtal med leverantörerna genomfördes utbildning för leverantörernas tandläkare och radiologer avseende analys av bildunderlag. Inledningsvis har också en kvalitetsgranskning gjorts av bildkvaliteten på samtliga magnetkameror och panoramaröntgenapparater som används för underlag till medicinska åldersbedömningar. Uppföljande möten har även hållits med radiologer och tandläkare för att diskutera kvalitetsfrågor. Mycket av kvalitetsarbetet ligger i den matris som tagits fram och som ligger till grund för den i stora delar automatiserade processen för att ta fram rättsmedicinska utlåtanden om ålder. En utbildning har även genomförts internt hos RMV för de tio rättsläkare som utfärdat rättsmedicinska utlåtanden om ålder.

RMV bevakar den vetenskapliga litteraturen på området och tar löpande ställning till hur nya artiklar och ny kunskap skulle kunna påverka såväl metoder som utlåtanden.

Det är sedan tidigare känt att skelettet generellt mognar något tidigare hos flickor än hos pojkar. De vetenskapliga artiklar som avser medicinska åldersbedömning genom magnetkameraundersökning av knäleden och som undersökt mognaden hos både personer av manligt och kvinnligt kön bekräftar att flickors knäled mognar

---

tidigare än pojkars. Ett rättsmedicinskt utlåtande om ålder som bygger på ett moget knä men omogen eller avsaknad av visdomstand och som avser en sökande av kvinnligt kön avges därför med en lägre grad av sannolikhet: talar möjligen för att den sökande är 18 år eller äldre. Under hösten publicerades en debattartikel i Läkartidningen med siffror som angavs vara beräknade utifrån tidigare inte publicerade uppgifter från en vetenskaplig studie⁵. Enligt debattörens siffror hade en stor andel av de flickor i 17-årsåldern som ingick i studien mogna knäleder. RMV valde att göra ett uppehåll med utlåtanden avseende sökande av kvinnligt kön i avvaktan på att uppgifterna kunde analyseras. RMV:s upprepade försök att kommunicera med flera av forskarna bakom studien har varit i stort sett resultatlösa, men forskarna har bekräftat de siffror som debattören lyfte fram i sitt inlägg. En utvidgad analys avseende forskningsunderlaget gällande personer av kvinnligt kön och magnetkameraundersökning av knäleden har påbörjats för att avgöra om och i så fall hur undersökningsmetoden kan användas fortsättningsvis.

Påverkan på myndighetens övriga verksamhet

Arbetet med medicinska åldersbedömningar har inneburit en väsentligt ökad arbetsbörda för avdelningen för rättsmedicin och för det totala rättsläkare som arbetat med bedömningarna. Även myndighetens rättsodontologer har deltagit i arbetet. Betydande rättsläkarresurser har avsatts för metodarbetet och att besvara frågor om metoderna från media och allmänheten. Utvecklingsarbetet avseende andra delar inom avdelningen för rättsmedicin har fått stå tillbaka, vilket gäller inte minst behov kopplade till IT. RMV har inrättat en utvecklingsenhet som till stor del har hållit ihop det administrativa arbetet med medicinska åldersbedömningar. Trots det har betydande resurser inom även andra funktioner som kommunikation, juridik och IT avsatts för arbetet. Medicinska åldersbedömningar är sedan tidigare ett kontroversiellt ämne. Även inom RMV har det funnits läkare som varit kritiska till att rättsläkare ska göra denna typ av bedömningar och till de metoder som valts. Det är svårt att i nuläget värdera hur den interna och mediala diskussionen kan komma att påverka RMV på sikt.

---

⁵ Ottow C, Schulz R, Pfeiffer H, et.al. Forensic age estimation by magnetic resonance imaging of the knee: the definitive relevance in bony fusion of the distal femoral- and proximal tibial epiphyses using closest-to-bone T1 TSE sequence. Eur Radiol 2017(12):5041-5048

Rättspsykiatri

Av förordningen (2007:976) med instruktion för RMV framgår att myndigheten särskilt ska svara för

- rättspsykiatriska undersökningar i brottmål och läkarintyg som avses i 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.,
- utredningar om risk för återfall i brottslighet enligt lagen (2006:45) om omvandling av fängelse på livstid, och
- information inom sitt ansvarsområde till andra myndigheter och enskilda.

RMV får också inom sitt ansvarsområde utföra uppdrag om verksamheten i övrigt medger det.

Ärendeutveckling rättspsykiatriska undersökningar

Antalet expedierade utlåtanden efter genomförd rättspsykiatrisk undersökning (RPU) har minskat med nästan fem procent jämfört med föregående år. (Tabell 14). Antalet undersökta som är häktade har minskat något i Stockholm (15 färre), men legat i det närmaste på samma nivå i Göteborg (tre fler).

Västerbottens läns landsting har på uppdrag av RMV tidigare utfört rättspsykiatriska undersökningar av misstänkta på fri fot. Sedan 2016 har dock landstinget saknat läkarresurser för detta uppdrag, vilket har medfört att samtliga rättspsykiatriska undersökningar av brottsmisstänkta personer i norra Sverige har genomförts vid undersökningsenheten i Stockholm.

Tabell 14 Antal expedierade utlåtanden efter rättspsykiatriska undersökningar.

	2015	2016	2017	Förändring antaltal 2017 jmf 2016	Förändring % 2017 jmf 2016
RPU totalt	471	470	448	-22	-4,7
varav häktade	340	344	332	-12	-3,5
Stockholm	192	201	186	-15	-7,5
Göteborg	148	143	146	3	2,1
varav på fri fot	131	126	116	-10	-7,9
Stockholm	74	70	67	-3	-4,3
Göteborg	47	53	49	-4	-7,5
Umeå (annan huvudman)	10	3	0	-3	-100

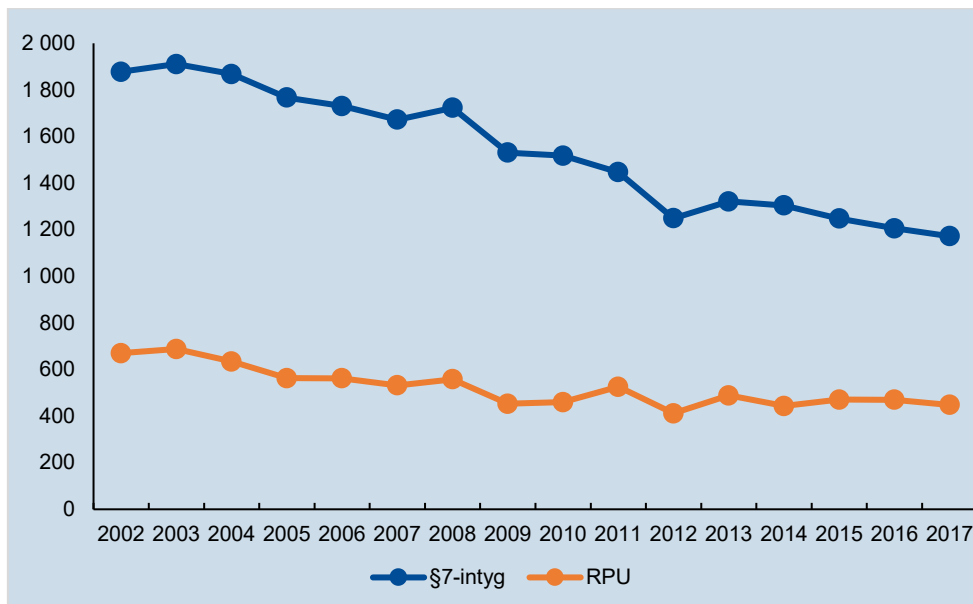
Källa: Psykbase och Portalen

Antalet intagna och undersökta på fri fot vid respektive enhet kan variera kraftigt under året. För att utjämna belastningen på respektive undersökningsenhet har ärenden skickats mellan enheterna. Göteborg har överlämnat 24 ärenden till Stockholm,

varav en frifotsundersökning, medan Stockholm har överlämnat 28 ärenden till Göteborg. I vissa fall har ärenden flyttats när misstänkta i samma mål, som inte ska ha kontakt med varandra under brottmålsprocessen, ska genomgå undersökning samtidigt.

I (Figur 9) visas hur ärendeutvecklingen för rättspsykiatriska undersökningar sakta minskat över tid. De fyra senaste åren har antalet rättspsykiatriska utredningar dock varit tämligen stabilt. Sedan 2002 har andelen av antalet § 7-undersökningar som gått vidare till en rättspsykiatrisk undersökning legat mellan 30 – 35 procent. De senaste tre åren har andelen stigit till strax under 40 procent. Orsaken är inte klarlagd.

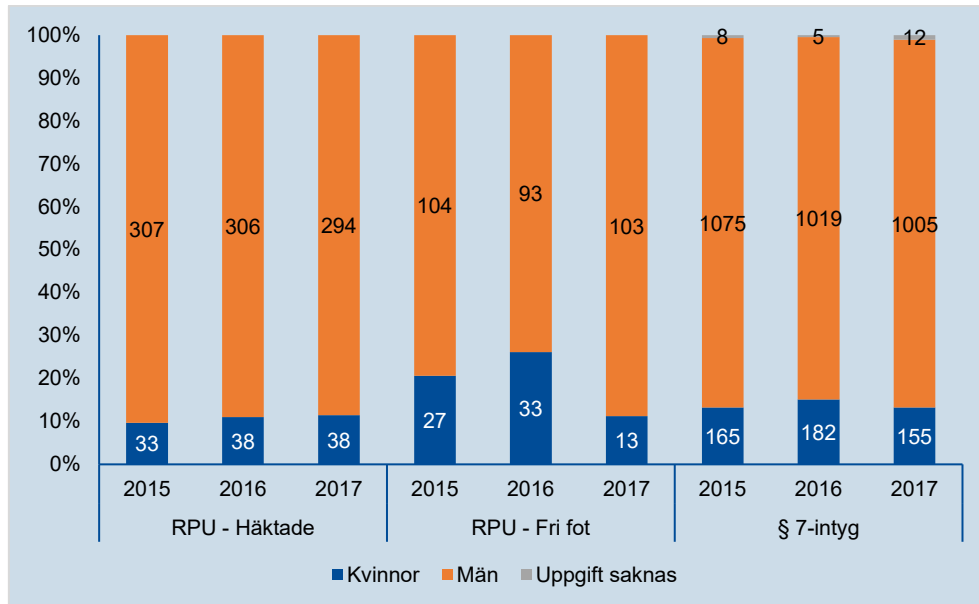
Figur 9 Antal expedierade utlåtanden efter rättspsykiatriska undersökningar och § 7-intyg.

Källa: Psykbase och Portalen

Könsfördelning vid rättspsykiatriska undersökningar och § 7-undersökningar

Cirka 87 procent av undersökningarna på de rättspsykiatriska avdelningarna har utförts på män (Figur 10). Den låga andelen kvinnor som undersöks avspeglar könsfördelningen i den population som begår brott med frihetsberövande påföljd.

Figur 10 Antal expedierade rättspsykiatriska undersökningar och § 7-intyg uppdelat på kvinnor och män

Källa: Psykbase och Portalen

Rättspsykiatrisk bedömning av allvarlig psykisk störning vid gärningen

Andelen av de undersökta som vid rättspsykiatrisk undersökning bedömts lida av en allvarlig psykisk störning har stigit marginellt sedan 2015. En något större andel av de kvinnor som genomgått undersökning har bedömts lida av allvarlig psykisk störning jämfört med de män som undersökts.

Tabell 15 Antal och andel rättspsykiatriska undersökningar med bedömning av allvarlig psykisk störning, APS i expedierade utlåtanden.

		2015	2016	2017
Bedömdes ha APS vid gärningen	Antal	251	257	250
	Andel (%)	53,3	54,7	55,8
- Kvinnor	Antal	33	44	31
	Andel (%)	55,0	62,0	60,8
- Män	Antal	218	213	219
	Andel (%)	53,0	53,4	55,2

Källa: Psykbase och Portalen

Domstolens frågor vid rättspsykiatrisk undersökning

En domstol kan begära att en rättspsykiatrisk utredning ska ge domstolen underlag för bedömning om den tilltalade till följd av sin allvarliga psykiska störning har saknat förmågan att inse gärningens betydelse, eller att anpassa sitt handlande efter

en sådan insikt, eller om den allvarliga psykiska störningen är självförvållad genom rus eller på något annat liknande sätt. Andelen rättspsykiatriska undersökningar där domstolen efterfrågat underlag i fråga om insikt har ökat sedan 2013 medan fråga om självförvållat rus eller annat liknande tillstånd har legat relativt stabilt runt 30 procent under samma period.

När det gäller frågan om rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning, dvs. om risk för återfall i brottslighet av allvarligt slag föreligger, har andelen varit oförändrad, runt 90 procent, de senaste tre åren.

Tabell 16 Antal och andel rättspsykiatriska undersökningar där domstolen ställt respektive förfrågan.

		2015	2016	2017
Till följd av den allvarliga psykiska störningen saknat förmåga att inse gärningens innebörd	Antal	357	372	365
	Andel (%)	75,8	79,1	81,5
Självförvållat rus eller annat liknande tillstånd vid gärningen	Antal	140	159	163
	Andel (%)	29,7	33,8	36,4
Rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning	Antal	427	425	404
	Andel (%)	90,7	90,4	90,2

Källa: Psykbase och Portalen

Handläggningstider rättspsykiatriska undersökningar

Undersökningstiden vid rättspsykiatriska undersökningar är reglerad i lag. För personer som är häktade är den fyra veckor och för personer som är på fri fot sex. Behövs längre undersökningstid, ska det godkännas av domstol efter en begäran om anstånd. Domstolen kan medge anstånd om det finns synnerliga skäl.

En RPU ska genomföras med största möjliga skyndsamhet enligt 6 § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning. Den ska anpassas efter domstolens syfte med undersökningen och övriga omständigheter i det enskilda fallet. Utlåtandet för en rättspsykiatrisk undersökning ska utan dröjsmål ges in till domstolen efter att undersökningen har avslutats.

Den som är häktad och som ska genomgå en RPU ska föras över till en undersökningsenhet utan dröjsmål och senast inom sju dagar från det att domstolens beslut kom till RMV. Denna tidsfrist har överskridits i fyra fall, (Tabell 17) i de flesta fall med en dag på grund av förseningar i transporter till undersökningsenheterna.

Andelen undersökningar av häktade som inte färdigställs inom föreskriven tid har legat tämligen konstant jämfört med tidigare år. Undersökningstiden för icke häktade har överskridits i 25 procent av fallen, vilket är en ökning jämfört med 2016, men på samma nivå som 2015. Liknande variationer har dock funnits tidigare och

bedöms i huvudsak vara slumpmässigt betingade. Bland de misstänkta som inte är häktade och som ska genomgå en rättspsykiatrisk utredning finns många bostadslösa och personer med bristande social förankring som ibland har svårt att komma till undersökningen. Behov av ytterligare tid för att kunna färdigställa undersökningen uppstår därför och anstånd behöver ges av domstol. För häktade är skälen till anstånd ofta att fallen är svårbedömda och att det finns ett behov av längre tid för observation. I de fall där den rättspsykiatriska undersökningen genomförs tidigt i förundersökningen uppstår inte sällan svårigheter i bedömningen av den undersöktes psykiska tillstånd vid tiden för gärningen, eftersom förundersökningsmaterialet är knapphändigt och det därmed saknas uppgifter som kan ligga till grund för den rättspsykiatriska bedömningen.

Det kan noteras att ärendemängden per månad kan variera kraftigt. I enstaka fall då anstånd har begärts har det berott på arbetsbelastning. Handläggningstiderna har dock inte påverkats i någon större utsträckning, men ställer stora krav på organisationen och medarbetarna.

I februari 2016 trädde nya föreskrifter för den rättspsykiatriska undersökningsverksamheten i kraft. Implementeringsarbetet av dessa har fortgått även under året genom utvecklingen av en ny IT-miljö. Trots omfattande svårigheter avseende IT-implementeringen har handläggningstiderna inte påverkats tack vare insatser av såväl administrativ personal som andra personalkategorier.

Tabell 17 Antal och andel rättspsykiatriska undersökningar där lagstadgade tidsgränser har överskridits samt antal och andel fall med anstånd.

	2015		2016		2017	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Överskriden väntetid						
- för häktade som överskrider 7 dagar	8	2,4	6	1,7	4	1,2
Överskriden utredningstid						
- för häktade som överskrider 28 dagar	39	11,5	38	11,0	29	8,7
- för ej häktade som överskrider 42 dagar	36	27,5	19	15,1	29	25,0
Anstånd						
- för häktade	35	10,3	36	10,5	22	6,6
- för ej häktade	35	26,7	19	15,1	22	19,0

Källa: Psykbase och Portalen

Rättsliga rådet

Socialstyrelsens råd för vissa rättsliga, sociala och medicinska frågor (Rättsliga rådet) lämnar utlåtanden på begäran av domstol eller myndighet i allmänmedicinska, rättsmedicinska, rättspsykiatriska och psykiatriska frågor. Under året har 15 rättspsykiatriska utlåtanden behandlats av Rättsliga rådet, vilket är 3,3 procent av de rättspsykiatriska utredningarna (Tabell 18). Detta är något färre jämfört med tidigare år. Rättsliga rådet har i tre fall kommit till en annan slutsats än RMV i fråga om allvarlig psykisk störning förelegat vid gärningstillfället. Det är få rättspsykiatriska utredningar som går vidare till Rättsliga rådet, men det är oftast de mest svårbedömda ärendena som tas upp där, vilket gör att några slutsatser om kvaliteten på de rättspsykiatriska utredningarna är svåra att dra.

Tabell 18 Antal expedierade rättspsykiatriska utlåtanden som behandlats av Rättsliga rådet.

	2015	2016	2017
Antal RPU där Rättsliga rådet lämnat ett yttrande	21	20	15
Varav annan bedömning av allvarlig psykisk störning	11	3	3

Källa: Kopior av akter från Rättsliga rådet som inkommit till enheten i Stockholm.

Ärendeutvecklingen av § 7-intyg

Enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål kan en domstol inhämta ett intyg av läkare för att belysa frågor om förutsättningar för rättspsykiatrisk vård (§ 7-intyg). Domstolen kan förordna om ett intyg för att överlämna den misstänkte till rättspsykiatrisk vård utan särskild utskrivningsprövning, s.k. vård-§ 7-intyg, vilket sker i cirka 25 procent av fallen.

Andelen vård-§ 7-intyg har länge varit högre i Göteborg, 35 procent jämfört med Stockholm, 16 procent. I Umeå har variationen över tid varit stor, troligtvis på grund av att antalet undersökningar varit lågt och därmed har utfallet varit mer påverkbart av slumpmässiga variationer. Utvecklingen avseende antalet vård-§ 7-intyg har mellan 2016 och 2017 inneburit en ökning i Göteborg med nästan 11 procent samt en minskning i Stockholm med 23 procent och i Umeå med 45 procent. I flertalet fall utgör dock § 7-intyget ett underlag för domstolen i fråga om huruvida en rättspsykiatrisk undersökning ska genomföras.

Tabell 19 Antal expedierade § 7-intyg

	2015	2016	2017	Förändring % 2017 jmf 2016
§ 7-intyg totalt	1 248	1 206	1 172	-2,8
Stockholm	531	537	535	-0,4
Göteborg	620	592	586	-1,0
Umeå (annan huvudman)	97	77	51	-33,8
ordinära § 7-intyg	932	907	890	-1,9
Stockholm	419	428	451	5,4
Göteborg	433	424	400	-5,7
Umeå (annan huvudman)	80	55	39	-29,1
vård-§ 7-intyg	316	299	282	-5,7
Stockholm	112	109	84	-22,9
Göteborg	187	168	186	10,7
Umeå (annan huvudman)	17	22	12	-45,5

Källa: Psykbase och Portalen

Som framgår av (Tabell 19) har antalet § 7-intyg minskat under lång tid. Minskningen är större än för de rättspsykiatriska undersökningarna. Minskningen har dock avtagit något under de senaste fem åren, och under året har 1 172 § 7-intyg expedierats jämfört med 1 206 2016, en minskning med knappt tre procent. Det har inte gått att hitta några klara enskilda orsaksfaktorer till minskningen. Sannolikt påverkas siffran av den generella minskning av antalet personer som döms till frihetsberövande påföljd.

Handläggningstider § 7-intyg

För § 7-intyg finns ingen lagstadgad handläggningstid. När domstolarna förordnar om ett § 7-intyg och den misstänkte är häktad ska ärendet hanteras skyndsamt. Handläggningstiden bestäms i överenskommelse med domstolen. Vanligtvis expedieras ärendet inom tio till femton dagar. I särskilt skyndsamma fall expedieras ärendet inom kortare tid. I ärenden där den misstänkte inte är häktad är behovet av skyndsamhet inte lika stort och handläggningstiden mer varierande, men är vanligtvis tre till sex veckor. Under året har handläggningstiderna ökat vid enheten i Göteborg för § 7-ärenden där den misstänkte inte är häktad. Ett arbete för att analysera vad som orsakat förändringen har påbörjats och kommer att fortsätta under 2018.

Ärendeutveckling av riskutredningar

Det finns möjlighet för en livstidsdömd som har avtjänat minst tio år av sitt livstidsstraff att ansöka om att få straffet omvandlat till ett tidsbestämt fängelsestraff. Vid omvandlingsprövningen, som sker vid Örebro tingsrätt, ska bl.a. risken för återfall i brottslighet av allvarligt slag beaktas. Ett underlag för sådan riskbedömning inhämtas vanligen i form av en riskutredning från RMV. Antalet expedierade riskutredningar har minskat med sju ärenden till 34 jämfört med 2016 (Tabell 20). Inget av dessa ärenden har rört en kvinna, vilket avspeglar det faktum att det är en övervägande andel män som är dömda till livstids fängelse. Ärendeinflödet är beroende av dels antalet livstidsdomar som har meddelats för minst tio år sedan, dels hur många livstidsdömda som söker omvandling till ett tidsbestämt straff. Det är även möjligt att ansöka om omvandling på nytt efter avslag från domstolen.

Tabell 20 Antal expedierade riskbedömningar

	2015	2016	2017	Förändring % 2017 jmf 2016
Riskbedömning	32	41	34	-17,1

Källa: Psykbase och Portalen

Här finns det en lagstadgad handläggningstid om 42 dagar. Hälften av de expedierade ärendena har expedierats inom denna tid och i hälften av ärendena begärdes anstånd. Den genomsnittliga handläggningstiden är 56 dagar.

Nytt arbetssätt med § 7-undersökningar

För att likrikta arbetet med § 7-undersökningar har en enhetlig process skapats med gemensamma styr- och stöddokument för berörda yrkesgrupper på de båda enheterna. Implementeringen av processen kommer att fortsätta under 2018.

Under flera år har antalet och andelen § 7-undersökningar som utförts av timanställda läkare skilt sig åt mellan enheterna. Ett medvetet arbete att utjämna belastningen mellan enheterna har därför genomförts de senaste åren. Under året har fler undersökningar vid enheten i Göteborg utförts av enhetens egna läkare bl.a. till följd av att fler läkare anställts vid enheten samtidigt som flera av de timanställda läkarna gått i pension. Under året har 59 procent av § 7-undersökningarna i Göteborg utförts av myndighetens egna läkare jämfört med 48 procent 2016, medan motsvarande siffra är 77 procent i Stockholm, jämfört med 81 procent förra året.

Enhetlig och rättssäker utredningsprocess för RPU av icke häktade

För att öka enhetligheten mellan avdelningarna har ett projekt arbetat med att beskriva utredningsprocessen avseende rättspsykiatriska undersökningar av

---

personer som inte är häktade. Slutsatsen är att utredningsverksamheten i huvudsak bedrivs likvärdigt utifrån förutsättningarna på respektive enhet, men vissa brister och olikheter har också identifierats. Arbetet med att åtgärda dessa och skapa en mer enhetlig utredningsprocess har påbörjats och kommer att fortgå under 2018.

Kortare handläggningstid för RPU:er i vissa fall

Ett förändrat arbetssätt för att minska undersökningstiden i vissa av de rättspsykiatriska undersökningarna har utvecklats. Den integritetskränkning som en rättspsykiatrisk undersökning innebär för den som undersöks har stått i fokus. Det handlar i första hand om ärenden där det på ett tidigt stadium finns goda skäl att anta att den undersökte har en allvarlig psykisk störning. De objektiva kriterierna för att göra ett sådant antagande är att den undersökte uppvisar en långvarig och väl dokumenterad sjukdomsbild som är tydligt förenlig med en allvarlig psykisk störning. Under året har sammanlagt 22 undersökningar blivit expedierade enligt det s.k. snabbspåret efter kontakt med domstol, tio ärenden i Stockholm och 13 i Göteborg. Antalet anstånd har minskat något i Stockholm samtidigt som det ökat något i Göteborg. Samtidigt har de genomsnittliga handläggningstiderna vid rättspsykiatrisk undersökning och väntetider i häkte sjunkit något. Orsakerna bedöms vara slumpmässiga.

Utvecklad riskutredningsverksamhet

Utvecklingsarbetet har innefattat revidering av föreskrifter, författande av en handledning med stöd av och införandet av ett kvalitetsutvecklingssystem för riskutredningsverksamheten. De nya föreskrifterna beräknas träda i kraft i mars 2018 då även handledningen tas i bruk. Arbetet att ta fram ett kvalitetsutvecklingssystem utifrån verksamhetens erfarenheter har påbörjats och kommer att färdigställas under 2018.

Säkerhet

En säkerhetssamordnartjänst har inrättats vid den rättspsykiatriska undersökningseenheten i Göteborg. En sådan tjänst finns sedan 2013 i Stockholm. Syftet är att öka säkerheten för medarbetarna och intagna som genomgår rättspsykiatriska undersökningar. Fokus i säkerhetsarbetet är dynamisk säkerhet⁶, fysisk säkerhet, byggnadsteknisk säkerhet samt hot och våld. Inom rättspsykiatri har insatser kring etik och bemötande genomförts. Stort fokus har lagts på att medarbetarna på vistelseavdelningarna ska ha en hög närvaro bland de intagna, inte enbart för att observera den psykosociala funktionen hos de intagna, utan även för att öka tryggheten på avdelningarna. All personal vid vistelseavdelningarna genomgår utbildning i bemötande och ingripande vid hot och våld.

---

⁶ Med dynamisk säkerhet avses bl.a. personalens attityder, bemötande och förhållningssätt till personer som genomgår rättspsykiatriska undersökningar.

Vid utredningsenheten i Göteborg har mindre justeringar av lokalerna genomförts för att förstärka såväl fysisk som dynamisk säkerhet. Detta har bl.a. inneburit att personer på fri fot som kommer till utredningsenheten för undersökning inte rör sig i lokaler där de kommer i kontakt med annan personal än den som deltar i undersökningen.

Under året har arbetet med rapporteringen av hot- och våldsincidenter likriktats genom att samma rapporteringsverktyg som sedan några år använts i Stockholm även införts vid enheten i Göteborg. Rapporterade händelser om hot och våld har ökat i Göteborg jämfört med 2016, samtidigt som antalet sådana händelser minskade i Stockholm. Om ökningen i Göteborg beror på en reell ökning av antalet hot- och våldsincidenter eller om det beror på att det tidigare fanns en underrapportering, är svårt att bedöma.

Under året har 21 fall av hot och våld mot personal och nio fall av hot och våld mellan intagna i Göteborg inrapporterats. Under samma tid har 21 fall av hot och våld mot personal i Stockholm, men inga fall av hot och våld mellan intagna, inrapporterats. Under 2016 inträffade ett relativt stort antal incidenter (59) vid enheten i Stockholm och enhetsvisa och avdelningssammansatta utbildningar för vistelseavdelningens personal har därför genomförts. I Stockholm har även utbildning i form av scenarioövningar och teori genomförts för andra yrkeskategorier såsom läkare, psykologer och socialutredare.

Tabell 21 Antal hot- och våldsincidenter på de rättspsykiatriska undersökningsenheterna.

	2015	2016	2017
Hot och våld mot personal			
Stockholm	21	49	21
Göteborg	8	8	21
Totalt	29	57	42
Hot och våld mellan medintagna			
Stockholm	2	10	0
Göteborg	8	3	9
Totalt	10	13	9
Hot och våld totalt			
Stockholm	23	59	21
Göteborg	16	11	30
Totalt	39	70	51

Källa: Enheternas incidentrapporter.

Forskning och utveckling

RMV har enligt 2 § i förordningen (2007:976) med instruktion för RMV att särskilt svara för bl.a. utvecklingsarbete och stöd åt forskning av betydelse för verksamheten. RMV:s arbete måste vila på vetenskaplig grund. Stora delar av den verksamhet som bedrivs vid myndigheten förekommer inte i någon annan statlig myndighet.

En ny funktion som forskningsstrateg för hela RMV har under året tillsatts vid huvudkontoret. Funktionen har bl.a. i uppdrag att tydliggöra forskningens roll och utrymme. Under året har arbetet med en ny strategisk forskningsplan inletts genom en kartläggning av kunskapsluckor, och ett flertal workshops har genomförts där syftet varit att prioritera forskningsfrågor som kan säkra det vetenskapliga underlaget för RMV:s viktigaste frågeställningar.

RMV har under lång tid stött forskning vid de svenska universiteten genom samarbetsavtal, centrumbildningar och strategiområden samt genom kombinationstjänster och adjungeringar. Under året har det funnits aktiva samarbeten med Göteborgs universitet inom centrumbildningen Centre for Ethics, Law and Mental Health (CELAM), med Linköpings universitet genom Strategiområdet Forensiska Vetenskaper samt med Karolinska institutet genom samarbetsavtal med Institutionen för onkologi/patologi för rättsmedicinsk forskning och Institutionen för kliniska neurovetenskap för rättspsykiatrisk forskning. RMV har under året haft 36 anställda personer med anknytningar till de svenska universiteten (Tabell 22). Samarbetet med universiteten är en förutsättning för att RMV ska kunna utveckla sin verksamhet genom långsiktig och högkvalitativ forskning och fortsätta vara en attraktiv arbetsplats. På så sätt kan befintliga forskare meritera sig akademiskt, fördjupa kunskaperna inom fältet och erbjuda medarbetare inom RMV handledning och forskarutbildning. Två medarbetare har disputerat och tre nya doktorander har antagits med huvudhandledare inom RMV. Dessutom har en person meriterat sig som docent och en som professor.

Tabell 22 Antal medarbetare med anknytning till Svenska universitet

Universitet	Adjungerade/Tjänster	Doktorander
Göteborgs universitet	5	2
Karolinska Institutet	3	7
Linköpings universitet	7	4
Lunds universitet	1	-
Umeå universitet	1	1
Uppsala universitet	1	4
Totalt	18	18

RMV:s forskningspolicy lyfter fram vikten av att ta fram ny kunskap och att sedan omsätta den i verksamheten. RMV har under året drivit och medverkat i forskning

---

som genererat 71 publikationer i vetenskapliga tidskrifter, varav fem från den rättsgenetiska verksamheten, 16 från den rättskemiska, 27 från den rättsmedicinska samt 23 från den rättspsykiatriska. Många forskningsresultat har också presenterats vid vetenskapliga konferenser och kunskaper har återförts till verksamheterna. Speciellt kan nämnas implementeringen av:

- Släktskapsundersökningar med massiv parallellsekvensering inom den ackrediterade verksamheten. Som ett av de första rättsgenetiska laboratorerna i Europa använder nu RMV en ny avancerad DNA-teknik för att lösa de svåraste fallen kring faderskap och identifiering av avlidna.
- Toxicolist-online är en databas med läkemedelskoncentrationer grupperade så att de kan användas för bedömning om ett läkemedel bidragit till eller ensamt orsakat dödsfallet. Under året togs databasen i drift och finns tillgänglig för toxikologer och rättsläkare både inom och utanför RMV. Toxicolist-online är ett samarbetsprojekt mellan rättskemi och rättsmedicin.
- Åldersbedömning av avlidna genom bestämning av aspartatracemerisering i tänder. Med tekniken kan man uppskatta en människas ålder vid dödstillfället vilket är ett viktigt komplement till den nuvarande metoden baserad på kol 14 datering och som ger personens födelseår.

RMV:s forskningresultat har även haft direkt betydelse för rättsväsendets andra aktörer. Under året har debatten om den vetenskapliga evidensen för diagnostik av skakvåld varit intensiv och RMV har i ett flertal publikationer visat att subduralblödning, ögonbottenblödningar och encefalopati-symptom, den s.k. triaden, har låg vetenskaplig evidens och att skakvåld med stor sannolikhet varit kraftigt överdiagnostiserat. Att vända upp och ned på ett etablerat paradig tar tid, men ett flertal domar indikerar att den tidigare tumregeln om enkel diagnostik av skakvåld inte längre används, och att rättssäkerheten för vårdnadshavare till barn med oförklarade triadsymptom därför har ökat.

Övrig åiterrapportering och redovisning

HR

Arbetsmiljö

RMV bedriver kontinuerligt och systematiskt arbetsmiljöarbete i syfte att utveckla och förbättra arbetsmiljön.

Strukturerade avslutssamtal har hållits med alla som ska sluta eller vara tjänstlediga i syfte att fånga in synpunkter på arbetsmiljön. Under året har 36 samtal hållits. Det nya beslutsstödsystemet, Hypergene, har kunnat ge chefer och HR ökad möjlighet att följa upp signaler på ohälsa.

Inom ledarskapsutvecklingen för gruppchefer har ett block varit fokuserat på arbetsmiljöansvaret. En kartläggning har också gjorts hos samtliga chefer av genomförda arbetsmiljöutbildningar för att säkerställa att dessa genomförs kontinuerligt.

I samband med omorganisationen genomfördes en stressenkät. Samma enkät har också genomförts under hösten för att kunna jämföra den eventuella stressnivå och arbetsbelastning som medarbetarna upplever. Enkäten har åiterrapporterats och följts upp inom samtliga grupper. Detta har lett till fördjupade arbetsmiljöinsatser inom vissa grupper.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron motsvarar 4,5 procent av sammanlagd ordinarie arbetstid och har ökat sedan föregående år (Tabell 23). Andelen långtidssjukfrånvaro i förhållande till total sjukfrånvaro har ökat något. För kategorierna anställda yngre än 20 år och 50 år eller äldre har sjukfrånvaron ökat, samtidigt som den har minskat för anställda 30 - 49 år. Sjukfrånvaron har ökat för kvinnor medan den har gått ner i samma utsträckning för män.

Tabell 23 Sjukfrånvaro från sammanlagd ordinarie arbetstid (procent).

	2015	2016	2017
Total sjukfrånvaro	3,8	4,4	4,5
Andel långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer) i förhållande till total sjukfrånvaro	51,3	57,5	58,9
Kvinnor	4,3	5,2	5,7
Män	2,9	3,0	2,4
Anställda yngre än 30 år	4,4	2,4	3,5
Anställda 30-49 år	3,4	4,2	4,0
Anställda 50 år och äldre	4,2	5,2	5,4

Källa: Primula.

Personalrörlighet

Med personalrörlighet avses avgångar vid myndigheten inklusive pensionsavgångar. Personalrörligheten vid RMV har uppgått till 14 procent för 2017, vilket är samma som för 2016. Orsaken till rörligheten är främst övergång till annan arbetsgivare, tidsbegränsad anställning som upphört och pensionsavgångar. Personalomsättningen återfinns inom så gott som alla yrkeskategorier.

Könsfördelningen bland anställda

Vid utgången av året hade RMV 492 medarbetare vilket är 22 fler än vid utgången av 2016. Av medarbetarna var 63 procent kvinnor (311) och 37 procent män (181). Det innebär att andelen kvinnor har ökat med en procentenhet sedan 2016 då RMV hade 291 kvinnor och 179 män anställda.

Medarbetarrollen i RMV

RMV har tagit fram en medarbetar- och chefspolicy som handlar om hur medarbetare i RMV ska agera och förhålla sig i sitt uppdrag. Policyn klargör vilka förväntningar som ställs på var och en samt vilka förutsättningar som finns. RMV:s medarbetar- och chefspolicy utgår från myndighetens uppdrag, vision, värdegrund och målbild. En effektiv verksamhet präglas av att alla inom myndigheten arbetar mot samma mål och förstår hur uppdrag, verksamhet, resurser, mål och resultat hänger ihop. En förutsättning för att nå detta mål är ett väl utvecklat medarbetarskap.

RMV – en attraktiv arbetsgivare

RMV har arbetat fram en strategi för hur myndigheten ska arbeta med arbetsgivarprofilering och identifierat aktiviteter. Detta har bl.a. inneburit medarbetarberättelser på den externa hemsidan, utvecklade annonser och användande av rekryteringsverktyg samt rekryteringstester. Målet för arbetsgivarprofileringsarbetet är främst att behålla kompetenta medarbetare och att rekrytera de kompetenser som behövs för att myndigheten ska kunna fullgöra sitt uppdrag.

Ett väl fungerande samverkansklimat är också en del i att vara en attraktiv arbetsgivare. Arbete har därför påbörjats med att ta fram ett samverkansavtal har som involverar hela myndigheten.

Kontinuerlig ledarskapsutveckling

Ledarskap är en viktig del i chefskapet. RMV:s nio månader långa ledarutvecklingsprogram för myndighetens alla gruppchefer avslutades i mars. I december har ledarutvecklingsprogrammet för samtliga enhetschefer i den operativa verksamheten påbörjats. Även myndighetens ledningsgrupp har haft en ledarskapsutveckling som fokuserat på myndighetens nya organisation samt hur avdelningscheferna och cheferna vid huvudkontoret ska samarbeta för att uppnå bästa resultat.

Ett ledarforum med alla chefer på olika nivåer har ägt rum under hösten. Årets program behandlade den statliga arbetsgivarrollen och omfattade även en workshop om chefs- och medarbetarrollen i samverkan. Utbildningar i lönesättande samtal har också hållits för cheferna.

RMV deltar i Skatteverkets mentorprogram och flera av de nya cheferna har eller kommer inom kort att få en mentor. Flera chefer inom myndigheten har också en extern chefscoach.

Säkerhet

Inom de rättsmedicinska enheterna har revision av säkerheten påbörjats. På fyra enheter är revision genomförd, vilket har inkluderat en genomgång av dynamisk säkerhet, fysisk säkerhet, byggnadsteknisk säkerhet, informationssäkerhet, brand samt hot och våld.

Vid terrorhändelsen den 7 april fick myndighetens kris- och katastrofhantering arbeta i skarpt läge. En krisövning för myndighetens krisorganisation har genomförts i december.

En ny säkerhetspolicy och nya säkerhetsriktlinjer har fastställts. För att stärka den dynamiska säkerheten har rutiner och instruktioner reviderats inom de olika verksamhetsområdena. Arbetet med hög personalnärvaro bland de intagna vid de rättspsykiatriska undersökningsenheterna har fortsatt. Som ett led i detta har säkerhets-samordnarna på de rättspsykiatriska enheterna fått likvärdiga arbetsinstruktioner för att stärka säkerheten. På den rättspsykiatriska enheten i Göteborg har en ombyggnad med säkerhetshöjande insatser genomförts på vistelseavdelningen där samtalsrum och en sektion för kvinnliga intagna tillskapats. Flera säkerhetshöjande åtgärder har även vidtagits vid de rättsmedicinska enheterna.

I november genomfördes två säkerhetsdagar för omvårdnadspersonalen vid de rättspsykiatriska enheterna med både praktiska och teoretiska övningar där medarbetarna bl.a. fick träna på bemötande, ingripande, och greppteknik. De praktiska övningarna filmades och utvärderades i storgrupp. Två utbildningsdagar för säkerhetssamordnare och brandskyddsansvariga har också genomförts.

Myndigheten har som ett led i det kontinuerliga informationssäkerhetsarbetet gjort en risk- och konsekvensanalys för att införa möjligheten för medarbetare att arbeta externt i myndighetens ärendehanteringssystem.

Lokaler

Arbetet med att ta fram en långsiktig lokalförsörjningsplan för myndigheten pågår. Eftersom myndighetens verksamheter kräver specialanpassade lokaler är det viktigt att ha lång framförhållning.

För den rättspsykiatriska enheten i Göteborg pågår ett arbete tillsammans med fastighetsägaren för att se över möjligheten att bygga lämpliga lokaler för verksamheten som uppfyller nödvändiga krav på säkerhet och arbetsmiljö.

För den rättsmedicinska enheten i Umeå pågår en process för att hitta lokaler som kan tillgodose de specifika krav som den rättsmedicinska verksamheten kräver.

Huvudkontoret har till följd av uppdraget att utföra medicinska åldersbedömningar utökat sina lokaler med ytterligare ett våningsplan.

Miljö

En miljökonsult har upphandlats för att göra en miljöutredning och RMV har med utgångspunkt i den tagit fram en reviderad miljöpolicy med nya miljömål som träder i kraft vid årsskiftet och en handlingsplan. Miljöutredningen kommer även att ligga till grund för nya rutiner.

IT

Fjärranvändning

Myndighetens tjänst för fjärranvändning är nu fullt utvecklad. Lösningen är genomförd genom en tvåfaktorsautentisering för inloggning. Lösningen har valts för att skydda information och begränsa den information som lagras på klienten. För att förenkla driftmiljön används samma arkitektur för intern- och fjärranvändning, men med olika begränsningar och krav på autentisering beroende på om användaren befinner sig inom eller utom myndighetens interna nätverk.

En stabil driftmiljö

Myndigheten har under året totalrenoverat hela IT-driftmiljön. Syftet har varit att uppnå en bättre stabilitet vilket är en förutsättning för att kunna lansera nya funktioner. Användare ska kunna förvänta sig att arbete lagras säkert utan att sessioner avslutas oväntat.

Hastigheten på myndighetens interna IT-kommunikationen ökats. Laboratorienätverken i Linköping har separerats för att säkerställa stabilitet och kvalitet på kommunikationen mellan laboratorieinstrumenten.

Organisationen för IT-stöd

RMV har slutfört satsningen på egen drift. IT-personal med nödvändig IT-kompetens har anställt och konsulter har anlåtats för att få tillgång till spetskompetens inom vissa specifika och viktiga kunskapsområden.

Helpdesk, som har drivits av en leverantör i 25 år, har omformats till Servicedesk. I samband med detta har ett stort dokumentationsarbete genomförts för att säkra leveransen av stöd till användarna.

Standardiserade IT-system

Ett projekt har inletts med ambitionen att ersätta myndighetens ärendehanteringssystem, Portalen. Dagens ärendehanteringssystem är skräddarsytt, vilket begränsar möjligheten att hyra in personal för att genomföra förvaltnings- och förändringsarbete i systemet, och innebär att RMV måste bekosta alla nödvändiga förändringar, eftersom myndigheten är enda användare av systemet. Ambitionen är att i större utsträckning gå över till standardsystem och standardkomponenter.

Digitaliserad överföring

En stor satsning har genomförts för att öka den digitaliserade överföringen inom ramen för RIF-samarbetet (se ovan underavsnittet om åiterrapportering). Det nya uppdraget om medicinska åldersbedömningarna har inneburit ett omfattande arbete med att bygga upp IT-system för att tillgodose behoven av snabb, skyddad och effektiv kommunikation med Migrationsverket.

Kommunikation

Under våren lanserade RMV en ny extern webbplats som bättre motsvarar behov och förväntningar på digitalisering, tillgänglighet och kommunikationsstöd från uppdragsgivare och övriga målgrupper. Vid samma tidpunkt lanserades även ett nytt socialt intranät för att förbättra den interna kommunikationen och erbjuda ett mer relevant stöd i det dagliga arbetet.

RMV:s mediestrategi för ökad tillgänglighet och öppenhet i relationerna med media har haft gott resultat. Intresset från media kring olika verksamhetsfrågor är fortsatt

stort och myndigheten har förekommit i media i stor omfattning under året. RMV har vid två tillfällen anordnat pressträffar med anledning av uppdraget om medicinska åldersbedömningar. Pressmeddelanden om myndighetens forskning bl.a. kring partnervåld och ny DNA-teknik har också uppmärksammats i media. Kommunikationsinsatser har också krävts i samband med terrordådet på Drottninggatan i Stockholm i april.

Under Almedalsveckan deltog RMV med två seminarier, medicinska åldersbedömningar och nätdroger. Intresset från uppdragsgivare och allmänheten var stort och seminarierna välbesökta.

Arkiv- och registratur

Riksarkivet har genomfört tillsyn av RMV:s arkiv och registratur under 2016 och åtgärder har under året vidtagits för att uppfylla kraven i beslutet. Ärendet är nu avslutat hos Riksarkivet. Klassificeringsstrukturen har reviderats under året och nya handlingstyper har tillkommit genom de medicinska åldersbedömningarna. Ett arbete pågår med att revidera myndighetens arkivredovisning och se över myndighetens arkiv- och registratorsorganisation.

Rättsliga frågor

Översynen av RMV:s föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2006:16) om riskutredning inför prövning av omvandling av fängelse på livstid har pågått och kommer att avslutas under 2018.

Under året har enheten haft experter förordnade i Utredningen om dataskydd vid Rättsmedicinalverket, Utredningen om regleringen av biobanker, Utredningen om faderskap och föräldraskap samt Forskningsdatautredningen.

Betänkandet Stärkt integritet i RMV:s verksamhet (SOU 2017:80) lämnades i oktober 2017. Det innehåller bl.a. förslag om nya lagar om dels RMV:s elimineringsdatabas, dels hanteringen av humanbiologiskt material samt en datalag för myndigheten. Betänkandet har remitterats och remissynpunkter ska lämnas senast den 20 februari 2018. Flera interna utbildningsinsatser rörande juridiska frågor, bl.a. om offentlighet och sekretess, har genomförts under året.

Kostnader och intäkter redovisat på verksamhetsområden

Enligt ÅR 2016

Drottninggatan den 7 april

RMV:s arbete

Efter dådet blev Drottninggatan i Stockholm en plats där många uttryckte sitt motstånd mot terrorn.
/ Foto: RMV

Klockan 14.53 fredagen den 7 april körde Rakhmat Akilov en stulen lastbil i hög fart längs Stockholms affärsgata Drottninggatan. Färden slutade med en krasch vid varuhuset Åhléns City. Fem personer omkom och cirka 15 skadades.

RMV:s säkerhetschef Tomas Lindfors, var en av de första på myndigheten att få reda på vad som hade hänt. Uppgifterna kom från en medarbetare som befann sig på plats i centrala Stockholm. Klockan 15.23 informerades han av chefen vid den rättsmedicinska enheten i Solna, Petra Almqvist, om att medarbetare var i beredskap under helgen om det behövdes.

Tomas Lindfors, säkerhetschef / Foto: JKP

Klockan 15.30 gick RMV:s ledningsgrupp upp i stabsläge. Samtidigt beslutades att entrén till huvudkontoret på Klarabergsviadukten 90 skulle låsas och att medarbetarna inte fick lämna lokalerna av säkerhetsskäl. Tio minuter senare gick information ut till DVI-gruppen (Distaster Victim Identification), som arbetar med personidentifiering vid händelser med många avlidna.

På lördagsmorgonen inleddes det rättsmedicinska arbetet under ledning av Petra Almqvist.

Petra Almqvist, chef vid den rättsmedicinska enheten i Stockholm / Foto: JKP

Sammanlagt arbetade tio personer vid RMV tillsammans med åtta poliser med den rättsmedicinska dödsfallsutredningen av fyra avlidna. En femte person avled senare. Arbetet pågick från klockan 10.00 till 22.00.

I identifieringsarbetet deltog, förutom rättsläkare och rättsmedicinska assistenter, även två rättsodontologer.

Trots att identiteten kunde fastställas med tandröntgen, deltog även den rättsgenetiska laboratorieenheten i Linköping genom att analyserasamtliga kvarlevor med DNA-teknik så att en fullständig identifiering kunde göras.

Klockan 20.30 på lördagen levererade polisen undersökningsmaterialet till laboratoriet i Linköping och arbetet pågick till klockan 23.30, varefter analysinstrumentet arbetade under natten. Klockan 09.02 på söndagen överlämnade RMV samtliga analyssvar till polisen.

Drygt en månad efter händelsen på Drottninggatan genomfördes även en §7-undersökning av den misstänkte gärningsmannen av den rättspsykiatriska enheten i Stockholm.

En uppföljning av DVI-arbetet har gjorts i samarbete med Polismyndighetens nationella operativa avdelning (Noa). Den visar bl.a. att samarbetet mellan myndigheterna förbättrats sedan terrorattacken i Bryssel 2016.

Finansiell redovisning

Sammanställning av väsentliga uppgifter

- Sammanställning av väsentliga uppgifter – Kenneth A
- RR, BR och AR – Mikael L
- Tilläggsupplysningar – Mikael L
- Uppgifter om ledande befattningshavare m.fl. – Kenneth A
- Noter – Mikael L

Tabell och figurförteckningar

Tabellförteckning

Tabell 1 Antal expedierade rättsgenetiska ärenden.	24
Tabell 2 Handläggningstid för expedierade rättsgenetiska ärenden	25
Tabell 3 Antal expedierade rättskemiska ärenden.	29
Tabell 4 Handläggningstid för expedierade rättskemiska ärenden	30
Tabell 5 Antal expedierade rättskemiska ärenden samt handläggningstider uppdelade på kvinnor och män	30
Tabell 6 Antal expedierade rättsmedicinska ärenden.	36
Tabell 7 Handläggningstider, antal dagar i genomsnitt och i median, för expedierade rättsmedicinska obduktioner fördelat på enhet.	39
Tabell 8 Handläggningstid, antal dagar i genomsnitt och i median, för kroppsundersökningar och yttranden fördelad på anställda respektive kontrakterade läkare.	42
Tabell 9 Antal inkomna beställningar av medicinska åldersbedömningar i ärenden om uppehållstillstånd per månad.	45
Tabell 10 Antal inkomna beställningar av medicinska åldersbedömningar i brottmål per månad.	46
Tabell 11 Antal utfärdade rättsmedicinska utlåtanden om ålder i ärenden om uppehållstillstånd per månad.	46
Tabell 12 Antal utfärdade rättsmedicinska utlåtanden om ålder i brottmål per månad.	47
Tabell 13 Fördelning av de möjliga svaren i rättsmedicinska utlåtanden om ålder i ärenden om uppehållstillstånd som har utfärdats under året.	48
Tabell 14 Antal expedierade utlåtanden efter rättspsykiatriska undersökningar.	51
Tabell 15 Antal och andel rättspsykiatriska undersökningar med bedömning av allvarlig psykisk störning, APS i expedierade utlåtanden.	53
Tabell 16 Antal och andel rättspsykiatriska undersökningar där domstolen ställt respektive förfrågan.	54
Tabell 17 Antal och andel rättspsykiatriska undersökningar där lagstadgade tidsgränser har överskridits samt antal och andel fall med anstånd.	55
Tabell 18 Antal expedierade rättspsykiatriska utlåtanden som behandlats av Rättsliga rådet.	56
Tabell 19 Antal expedierade § 7-intyg	57
Tabell 20 Antal expedierade riskbedömningar	58
Tabell 21 Antal hot- och våldsincidenter på de rättspsykiatriska undersökningsenheterna.	60

Tabell 22 Antal medarbetare med anknytning till Svenska universitet	61
Tabell 23 Sjukfrånvaro från sammanlagd ordinarie arbetstid (procent).	64

Figurförteckning

Figur 1 Antal förrättade rättsmedicinska obduktioner 2005-2017	35
Figur 2 Antal förrättade rättsmedicinska obduktioner per enhet.	36
Figur 3 Antal expedierade utlåtanden efter rättsmedicinska obduktioner uppdelat på kvinnor och män.	37
Figur 4 Dödssätt – antal och andel av expedierade rättsmedicinska obduktioner.	38
Figur 5 Dödssätt – antal och andel av expedierade rättsmedicinska obduktioner uppdelat på kvinnor och män.	38
Figur 6 Antal expedierade rättsintyg, uppdelat på kroppsundersökningar respektive yttranden.	40
Figur 7 Antal expedierade rättsintyg, uppdelat på kvinnor och män samt gärningsperson och målsägande.	41
Figur 8 Antalet donationsärenden och antalet tillvaratagna vävnader.	43
Figur 9 Antal expedierade utlåtanden efter rättspsykiatriska undersökningar och § 7-intyg.	52
Figur 10 Antal expedierade rättspsykiatriska undersökningar och § 7-intyg uppdelat på kvinnor och män	53